

Møte onsdag den 9. mai kl. 10

President: H a n s J . R ø s j ø r d e

D a g s o r d e n (nr. 82)

1. Spørretime
 - muntlig spørretime
 - ordinær spørretime (nr. 21)
2. Referat

Presidenten: Den innkalte vararepresentant for Oppland fylke, Gry Larsen, har tatt sete.

S a k n r . 1

Spørretime

- *muntlig spørretime*
- *ordinær spørretime*

Muntlig spørretime

Presidenten: Stortinget mottok mandag meddelelse fra Statsministerens kontor om at følgende statsråder vil møte til muntlig spørretime:

- Bjørn Tore Godal
- Guri Ingebrigtsen
- Otto Gregussen

De annonserte regjeringsmedlemmer er til stede, og vi er klar til å starte den muntlige spørretimen.

De representanter som i tillegg til de forhåndspåmeldte ønsker å stille hovedspørsmål, bes reise seg. –

Vi starter da med første hovedspørsmål, fra representanten Siv Jensen.

Siv Jensen (Frp): Jeg har et spørsmål til forsvarsministeren.

Norge har seks transportfly som er i svært dårlig tilstand. Det er sprekkdannelse på vinger og skrog, og flyene burde for lengst vært skiftet ut. Nå er det også slik at Norge har forpliktet seg til å stille disse transportflyene til disposisjon som en del av internasjonal innsats.

Hva har forsvarsministeren tenkt å gjøre for å løse dette akutte problemet?

Statsråd Bjørn Tore Godal: Det er riktig at våre Hercules-fly begynner å bli tilårskomne. De har gjort og gjør gjennomgående fortsatt en meget viktig og stor innsats. Det er også riktig, dessverre, at det i det siste er avdekket slitasjeskader på disse flyene som kan være mer omfattende enn det vi hadde grunnlag for å tro for ikke så lang tid tilbake. Jeg avventer nå en mer utførlig vurdering av flyenes tilstand fra Luftforsvaret og fra Forsvarets overkommando, og jeg håper den kommer i nær framtid. En slik endelig vurdering foreligger ikke. Men det sier seg selv – og det er Stortinget og ikke minst forsvarskomiteen kjent med – at vi i lengre tid har sett på mulighetene for å fornye denne flåten. På et tidspunkt er det klart at utgiftene til reparasjon og vedlikehold overskrider kostnadene ved nyanskaffelser. Når det skjæ-

ringspunktet inntreffer, vil være avhengig av den tilstandsanalyse som departementet får i forhåpentligvis nær framtid. Men jeg vil føye til: Dette er bare ett av mange eksempler på et forsvar som er i forfall fordi vi ikke har maktet å omstille Forsvaret, og for det formål ligger det nå en proposisjon til behandling i komiteen. Hensikten er å frigjøre midler til øvrig drift – bortsett fra lønnsutgifter, vi har altfor mange ansatte i Forsvaret – mer penger til kompetanse, mer penger til nyinvesteringer og nyskaping. Det vil selvsagt også komme Luftforsvaret til del.

Siv Jensen (Frp): Jeg er for så vidt enig i den tilstandsbeskrivelsen som forsvarsministeren gir, men spørsmålet mitt var hva forsvarsministeren har tenkt å gjøre for å få en raskere utskifting av Hercules-flyene. Etter hva jeg vet, er flyene i så dårlig tilstand at Forsvaret er nødt til å leie inn alternative fly for å kunne møte sine forpliktelser. Hvis det er slik at vi gjennom lengre tid har hatt et forsvar i forfall nettopp fordi Stortinget har sviktet i å gi tilstrekkelige bevilgninger bl.a. til nyinvesteringer, vil et naturlig spørsmål være – siden disse transportflyene i all hovedsak produseres i utlandet og det derfor vil være lite riktig å hevde at det er inflasjonsdrivende å fornye materiell i Norge ved å kjøpe det i utlandet – om forsvarsministeren vil komme til Stortinget med et fremlegg om raskest mulig å få investert i nye fly.

Statsråd Bjørn Tore Godal: Som jeg nettopp sa, er det avhengig av en nærmere vurdering av flyenes tilstand i Forsvarets overkommando og i Luftforsvaret. Når mange nå står på bakken, skyldes jo det at man ønsker å ha en grundig gjennomgang av tilstanden for alle, og det er ikke gitt at den gjennomgangen er entydig negativ. Det kan godt være at man kommer til at ved hjelp av omfattende reparasjoner går det bra lenge. Men hvor lenge er da en del av det underlagsmaterialet som vi har bedt om å få del i. Det sier seg selv at det er ikke mulig å besvare på stående fot spørsmålet om når vi skal skaffe nye fly. Det er avhengig av de analyser som kommer inn fra militært hold. Og så får vi invitere Stortinget til å drøfte de spørsmålene, avhengig av de rapportene som vi så får.

Presidenten: Det blir oppfølgingsspørsmål – Karin Andersen.

Karin Andersen (SV): Jeg går ut fra at Regjeringen har lagt fram et forslag til framtidig forsvar innenfor de rammer Regjeringen mener er riktig, og i forhold til andre prioriterte oppgaver.

I Stortinget 4. desember 1998 sa arbeiderpartirepresentant Bjørn Tore Godal at forsvarsbudsjettet ble behandlet i en situasjon der barn og gamle føler seg maltraktet i budsjettprosessen. Nå ser det ut til at Stortinget vil presse Regjeringen til å bruke enda flere milliarder på Forsvaret. Hvis forsvarsministeren hadde hatt 3–4 milliarder kr mer å rutte med, ville det da blitt fly og fregatter, eller ville det blitt bedre barnehager, mer miljøpolitikk og en bedre eldreomsorg av det?

Statsråd Bjørn Tore Godal: Det var et vanskelig spørsmål. Men jeg går ut fra at representanten gjerne vil ha et svar.

Nå ligger Regjeringens proposisjon i komiteen. Det vil være helt høl i hue – unnskyld uttrykket – for meg å gi meg inn i spekulasjoner om hva det kan bli flertall for og ikke flertall for i komiteen når det gjelder økonomisk nivå. Jeg har lagt merke til at representanter for sentrums-partiene har sendt ut en pressemelding som de har problemer med å få på trykk noe sted, av en eller annen grunn, hvor det framkommer at en baserer seg på Regjeringens økonomiske nivå med forbehold om det som måtte følge av et eventuelt forsvarspolitisk forlik. Det peker vel i retning av at avstanden mellom proposisjonens økonomiske nivå og det som måtte bli resultatet av Stortingets behandling, kanskje ikke blir kjempestor. Men det er umulig for meg å kvantifisere det i antall milliarder kroner eller antall hundrevis av millioner kroner. Derfor er det håpløst for meg å gi meg inn i et spørsmål om det. Dette spørsmålet er nå til behandling i gruppene, og der vil en selvsagt ta inn over seg helheten i de problemstillingene som bl.a. representanten Andersen gjør rede for.

Presidenten: Presidenten vil minne om at tilleggs-spørsmål skal være relatert til hovedspørsmålet.

Ingvald Godal – til oppfølgingsspørsmål.

Ingvald Godal (H): Statsråden har sjølv sagt rett i situasjonsskildringa når det gjeld Forsvaret, men eg synest han gløymmer den viktigaste årsaka, og det er at Stortinget har vedteke langtidspanar for Forsvaret, men så undergrev ein dei same planane ved ikkje å følgje opp i dei årlege budsjetta, og dermed ligg me der me ligg. Og viss ein ikkje får retta på dette, kjem me til å liggje der me ligg, ein gong til, om nokre få år, berre på eit endå lågare nivå.

Når det gjeld transportflya, hadde me den saka her i huset for nokre få år sidan. Allereie då gjekk dei opplysningane me fekk frå fagmilitært hald, ut på at det lønte seg å kjøpe nye framfor å lappe på dei gamle. Eg har ikkje høyrte at det er noko som har endra på det sidan då. Eg går ut frå at det er den same situasjonen i dag. Og då er det økonomisk lurt for AS Noreg å kjøpe nye fly no, eventuelt justere på krava til gjenkjøp viss det skulle valde problem for temperaturen i norsk økonomi. Vil statsråden vurdere ei slik løysing?

Statsråd Bjørn Tore Godal: Ja, det sier seg selv at i lys av den tilstandsrapport som kommer til å foreligge fra Forsvarets overkommando, så må vi drøfte det spørsmålet på et bredt grunnlag. Og som jeg sa i et tidligere svar: Det går et skjæringspunkt mellom utgifter til vedlikehold og oppretting av skader og lønnsomheten ved nyinvesteringer. Stortinget fant ut at det brekkpunktet var ikke inntrådt, og følgelig lot man være å realisere nye transportfly for ikke så lang tid tilbake. Vi får se om den nye tilstandsgjennomgangen aktualiserer en ny holdning til det spørsmålet, det vil ikke jeg forutskikke. For øvrig er det

selvfølgelig riktig at en av mange forklaringer på problemene i Forsvaret knytter seg til at vi ikke har hatt oppfølging i Stortinget av de vedtatte langtidspaner, og det har adresse til ganske mange i denne salen og til interne prioriteringer.

Jeg minner om at skulle vi vedlikeholdt den forsvarsstrukturen Stortinget har vedtatt, burde vi hatt forsvarsbudsjetter på langt over 30 milliarder kroner, så dette er et problem for oss alle. Og det er noe av grunnlaget for at Regjeringen lufter tanken om et forsvarspolitisk forlik, der de politiske partiene forplikter seg til et nivå i fireårsperioden.

Presidenten: Vi går da videre til neste hovedspørsmål.

Per-Kristian Foss (H): I går dagens TV-debatt «Holmgang» sa statsminister Stoltenberg at «velgerne har krav på å få vite før valget hva regjeringsalternativene vil gjøre med viktige velferdsordninger».

Derfor går mitt spørsmål til sosialministeren om regjeringsalternativet Arbeiderpartiet – jeg forstår nå at det er helt alene – kan klargjøre meget tydelig hva de i kommende periode vil gjøre med uføretrygdordningen i forhold til Sandman-utvalget. Er man for eller imot de forslag som der ligger? Hva vil Arbeiderpartiet gjøre med sykelønnsordningen? Jeg registrerer bl.a. uttalelser fra Utenriksdepartementet som støtter fullt og helt Sandman-utvalgets forslag. Utenriksdepartementet ledes som kjent av Arbeiderpartiets leder. Er man enig i det som her uttales, eller har Regjeringen andre oppfatninger? Og et siste poeng: Hva er Arbeiderpartiets oppfatning om folketrygdens fremtid og fondering, bortsett fra å henvise til et utvalg? Som kjent er saken allerede utredet av ett utvalg.

Statsråd Guri Ingebrigtsen: Det er store og viktige spørsmål som tas opp her. Sandman-utvalget har utredet både sykelønnsordningen og uføretrygdordningen og veksten innenfor de to områdene som bekymrer alle mennesker i Norge, tror jeg. Denne saken er så viktig at Regjeringen faktisk har valgt å bruke lang tid på å få partene i arbeidslivet maksimalt enige.

Vi vet at det er ett spørsmål som det ikke er enighet om. De øvrige er det faktisk bred enighet om. Det ene spørsmålet gjelder sykelønnsordningen og hvordan den skal håndteres. Jeg må si det er en ting ved Sandman-utvalgets utredning som jeg er meget glad for at det er enighet om, og det er behovet for en betydelig større forebygging på arbeidsplassen.

Det som skjer med utvalgets utredning nå, er at vi arbeider med den for å legge den fram for Stortinget i år, som vi har lovt. Det er viktig at vi klarer å bli enig med flest mulig. Det som likevel er helt klart, er at vi svekker ikke arbeidstakernes rettigheter når det gjelder sykelønn. Det har blitt uttalt fra Arbeiderpartiet i lang tid.

Det ble også spurt om folketrygdens fremtid. Her er det satt ned en pensjonskommissjon, der alle partiene på Stortinget skal være med, også Høyre og Arbeiderpartiet.

Per-Kristian Foss (H): Mitt spørsmål gikk i grunnen på et sitat hvor statsministeren uttrykte at partiene skulle klare dette *før* valget.

Nå har sosialministeren klargjort en prosess, intet standpunkt. Har Arbeiderpartiet standpunkt til disse sakene som man nå beskriver prosessen for? Jeg kan jo være meget konkret og heller spørre på en annen måte – i håp om et svar: Har f.eks. Arbeiderpartiet noe syn på den måten som den sosialdemokratiske regjeringen i Sverige har strammet inn sykelønnsordningen på, med egenandeler på 20 pst. og karensdag?

Jeg registrerer at statsministeren i Norge beskriver egenandeler på 10 pst. som en rasing av velferdsordninger. Hva er da sosialministerens beskrivelse av den svenske ordningen? Og jeg understreker at sosialdemokratene ikke har på sitt valgprogram å endre egenandelen i den svenske sykelønnsordningen.

Statsråd Guri Ingebrigtsen: Jeg legger meg ikke opp i den svenske sykelønnsordningen, men jeg skal si noe om den norske.

Som jeg sa i mitt tidligere svar, har ikke Regjeringen til hensikt å endre arbeidsfolks rettigheter når det gjelder sykelønnsordningen. Vi følger derimot opp de øvrige delene av Sandman-utvalgets utredning som det er bred enighet om.

Presidenten: Det blir oppfølgingsspørsmål – Are Næss.

Are Næss (KrF): Utbetalingen til sykelønn og uføretrygd øker skremmende. Den vesentlige økningen skyldes langtidssykefravær og økning av uføretrygdede. Det er i vesentlig grad – ca. to tredjedeler av tilfellene – snakk om psykiske lidelser og belastningslidelser fra muskel- og skjelettsystemet, som rammer spesielt kvinner i omsorgsyrker.

Vil statsråden i sitt arbeid med dette legge hovedvekten på disse forholdene, som er de som teller mest, og som slår mest ut, både menneskelig og økonomisk?

Statsråd Guri Ingebrigtsen: Heldigvis ser det nå ut til at økningen i sykelønnsutbetalingen er på vei ned. Det er jeg meget glad for, og jeg tror det er en effekt av at ordningen nå debatteres. Vi vet fra tidligere at oppmerksomhet rundt spørsmålene også er med på å få ned utbetalingen.

I tillegg ble det spurt her om jeg vil konsentrere meg særlig om kvinner med psykiske lidelser – så langt jeg oppfattet det. Vi vet at det er et stort problem. Vi følger opp psykiatrireformen. I tillegg vil vi gå løs på den enkelte arbeidsplass og se på hvordan forebygging kan skje på arbeidsplassen. Der er det fortsatt mye helse å hente for alle sammen.

Presidenten: Erna Solberg – til oppfølgingsspørsmål.

Erna Solberg (H): Hvis jeg forstod sosialministeren riktig, er det altså det at Høyre setter et kritisk søkelys på

sykelønnsordningen og får den under debatt, som gjør at sykefraværet for øyeblikket går ned. Da må vi – ut fra det – ha en fortjenstfull rolle i norsk politikk.

Vi gjorde akkurat det samme ved inngangen til 1990-tallet. Da var det et vedtak om en partssammensetning mellom NHO og LO som i et treårig program skulle se på sykefraværet, nettopp ute på arbeidsplassen, for å gjøre arbeidsmiljøtiltak. Det første året falt sykefraværet. Etter det steg det – og nådde nye rekordhøyder.

Er det ikke på tide å foreta en grunnleggende revurdering av om vi skal ha én sosial ordning i Norge som gir 100 pst. kompensasjon, når Arbeiderpartiet står bak alle andre sosiale ordninger som ikke gir mer til folk enn mellom 50 pst. og 60 pst. i kompensasjon? Sykelønnsordningen er den eneste ordningen som gir 100 pst. kompensasjon. Hvorfor er det slik at en person som er syk i ett og et halvt år, kan ha en egenandel på mellom 40 pst. og 50 pst. på attføring, mens det er forferdelig hvis man har 10 pst. det første året?

Statsråd Guri Ingebrigtsen: At sykelønnsordningen debatteres, tror jeg alle partiene og ikke bare Høyre skal krediteres for. Det er viktig. Det samme skjedde på begynnelsen av 1990-tallet.

Arbeiderpartiet ønsker ikke å innføre karensdager på samme måte som Høyre vil, fordi vi vet at det ikke virker. Det virket ikke i Sverige heller, som det ble vist til her, annet enn i en meget kort periode. Det som derimot sannsynligvis vil virke, er at arbeidsgiver i langt større grad deltar i å betale det som skal til, fordi da er det et økonomisk incitament til å få folk tilbake på arbeid, og sykelønn og uføretrygd blir ikke en måte å parkere arbeidskraft på, arbeidskraft som vi ikke ønsker, og som kanskje ikke er 100 pst. god nok.

Presidenten: Magnhild Meltveit Kleppa – til oppfølgingsspørsmål.

Magnhild Meltveit Kleppa (Sp): Sandman-utvalet viser sjølv til at dei endringane som dei føreslår i dagens sjukelønsordning, vil ramma lågtlønnte spesielt. Vi veit kven som er lågtlønnte, vi veit kven som er mest utsette for sjukefråvær: Det er kvinnene. I Senterpartiet er vi glade for at Arbeidarpartiet etter å ha tenkt høgt omkring Sandman-utvalet sitt forslag når det gjeld endringar i sjukeløn, la det vekk. Det støttar vi.

Så seier statsråden i sitt fyrste svar at det er viktig å fokusera på tiltak på den enkelte arbeidsplassen. Mitt spørsmål er: Kva initiativ tar Regjeringa i så måte? Sentrumsregjeringa skipa ein idébank, ein instans for å få fram gode eksempel frå arbeidsplassane, ei moglegheit til å melda inn og til å henta ut eksempel. Kva gjer statsråden for å gjera idébanken meir kjend, og kva andre initiativ vil ho ta?

Statsråd Guri Ingebrigtsen: Vi vil følge opp Sandman-utvalgets mange forslag og legge det fram for Stortinget. Og det vil komme i god tid før valget.

Presidenten: Siv Jensen – til oppfølgingsspørsmål.

Siv Jensen (Frp): En annen veldig viktig velferdsordning er folketrygden, og ikke minst reguleringen av grunnbeløpet, som gjennom mange år har vært underregulert, slik at den gjennomsnittlige kjøpekraftsutviklingen for pensjonistene hvert år har blitt svekket. Er det nå slik at Regjeringen kommer til å forplikte seg til en kraftig økning av grunnbeløpet, slik at kjøpekraftsutviklingen vil bli bedre også for pensjonistene, eller vil Regjeringen fortsette med den politikken som de dessverre har ført gjennom mange år, og underregulere grunnbeløpet gjennom de årlige trygdeoppgjørene, slik at kjøpekraftsutviklingen blir enda verre for mange av de pensjonistene som allerede har det vanskelig fra før? Dette er en veldig viktig velferdsordning som burde være klargjort fra Regjeringens side før valget.

Statsråd Guri Ingebrigtsen: Reguleringen av grunnbeløpet eller folketrygdoppgjøret er nettopp kommet i havn, anbefalt av partene, altså Norsk Pensjonistforbund, LO og Funksjonshemmedes Fellesorganisasjon, i år som i fjor. Det er de to gangene denne regjeringen har hatt mulighet til å gjøre noe med grunnbeløpet. Så vi følger opp det vi har sagt, at Norge skal være et godt land å bo i for pensjonister og uføre.

Presidenten: Olav Gunnar Ballo – til oppfølgingsspørsmål.

Olav Gunnar Ballo (SV): Spørsmålet er todelt, og det første skulle være enkelt å svare på.

Nå sier statsråden at Regjeringens konklusjoner på Sandman-utvalgets utredning vil komme i god tid før valget. Betyr det rent konkret at vi får det forelagt i forbindelse med revidert nasjonalbudsjett?

Videre: Når det gjelder sykefraværet, ser vi altså at det er langtidsfraværet som er hovedproblemet. Som også Are Næss var inne på i sitt tidligere spørsmål, ser vi at spesielt kvinner i omsorgsykker sliter med problemer på grunn av den belastning disse yrkene representerer. I forbindelse med at man nå skal se på sykefraværet totalt, vil Regjeringen også betrakte årsakene til sykefraværet, f.eks. yrkessykdommer? Man har til nå holdt omsorgsykkene utenfor og ikke godkjent yrkessykdommer relatert til den typen fravær og langtidsfravær.

Statsråd Guri Ingebrigtsen: Jeg er enig med representanten Ballo i at det er langtidsfraværet som er bekymringsfullt, og at det er særlig viktig at vi ser på det som skjer i pleie- og omsorgsykkene, både av hensyn til dem som jobber i disse yrkene, og fordi vi ønsker å rekruttere flere til disse yrkene fremover.

Vi ser kontinuerlig på yrkesskader og den typen problematikk. Som representanten Ballo er vel kjent med, er det ikke alltid like lett å fastslå hva som er yrkesrelatert og hva som ikke er det, ved langvarig slitasje.

Presidenten: Odd Roger Enoksen – til oppfølgingsspørsmål.

Odd Roger Enoksen (Sp): Sosialministeren har nå, på samme måte som andre regjeringsmedlemmer, bekreftet at Arbeiderpartiet ikke har til hensikt å svekke arbeidstakernes rettigheter. Det er jeg glad for. Det er det samme standpunktet som Senterpartiet har i diskusjonen om sykelønnsordningen. Men i svaret til representanten Solberg sa sosialministeren at det som vil virke, er at arbeidsgiverne i langt større grad betaler. Betyr det at Regjeringen har tenkt å komme med forslag hvor økte kostnader nå skal veltes over på arbeidsgiverne?

Statsråd Guri Ingebrigtsen: Det som foreslås i Sandman-utvalgets utredning, er at arbeidsgiver skal inn i hele sykemeldingsperioden. Jeg synes at det er et meget godt forslag. Hvordan vi skal løse det i forhold til hvor alle utgiftene skal ligge, vil jeg komme tilbake til når jeg legger saken fram for Stortinget.

Presidenten: Inge Lønning – til oppfølgingsspørsmål.

Inge Lønning (H): Jeg forstår at sosialministeren nå legger seg opp i politiske spørsmål.

Representanten Foss stilte et spørsmål om forholdet mellom svensk og norsk sosialpolitikk, ikke med det formål å blande seg opp i svensk sosialpolitikk, men for å stille spørsmål om den politikk som et sosialdemokratisk regime i Sverige fører, er av en slik karakter at Det norske Arbeiderparti og den norske regjering finner grunn til å distansere seg fra den og ta avstand fra den.

Ellers sa sosialministeren at man ikke ville svekke arbeidstakernes rettigheter. Det får meg til å stille et virkelig grunnleggende sosialpolitisk spørsmål: Mener Regjeringen at arbeidstakerne er den gruppen i Norge som er mest underprivilegert, og som har mest behov for å skjermes mot den minste egenandel, eller kan det tenkes at det er andre grupper i det norske samfunnet det er større grunn for en sosialminister å trekke omsorg for?

Statsråd Guri Ingebrigtsen: Det er mange grupper i det norske samfunnet som har krav på Regjeringens oppmerksomhet, inkludert arbeidstakerne og på hvilken måte vi skal ha sykelønnsordninger.

For Arbeiderpartiet er arbeidslinjen i sosialpolitikken det viktigste redskapet. Det betyr at det å holde folk i arbeid og i tilknytning til arbeidslivet lengst mulig er en hovedmålsetting.

Presidenten: Vi går da videre til neste hovedspørsmål.

Valgerd Svarstad Haugland (KrF): Eg har òg eit spørsmål til sosialministeren.

I førre spontanspørretime var det ein viss dialog mellom statsministeren og statsministerkandidaten om fattigborna i Noreg. Eg oppfattar Arbeidarpartiet som eit parti som er opptatt av at dei skal få betre kår. Vi i Kristeleg Folkeparti stør alle tiltak for å få det til.

Når det gjeld grunnen til at vi har fått fleire såkalla fattigborn i Noreg, blir det sagt bl.a. frå Marit Solli, som er leiar for Frelsesarmeens slumstasjon, at den pågangen vi har no, truleg skuldast endringane i overgangsstonaden. Som sosialministeren veit, var det Arbeidarpartiet som foreslo endringar i overgangsstonaden som forverra dei einslege forsørgjarane sine kår. Arbeidarpartiet fekk støtte frå Høgre og Framstegspartiet til å gjennomføra dette. Full effekt av desse endringane fekk vi no frå årsskiftet. Kva vil sosialministeren gjera for å retta opp dette? Desse tiltaka vil nemleg direkte hjelpa mange av dei såkalla fattigborna. Og kva tankar har sosialministeren i forhold til eventuelle lovendringar når det gjeld overgangsstonaden?

Statsråd Guri Ingebrigtsen: Når det gjeld fattige barn i Norge og kvinner som mottar overgangsstonad, er det stort sett ikke slik at de kvinnene som mottar overgangsstonad, er fattige, fordi overgangsstonaden er blitt langt bedre, men den har kortere virketid. Det man forventer nå, er at når barnet blir tre år, skal mor – eller far hvis han er den enslige forsørgeren – ut i arbeid for å forsørge seg selv på vanlig vis.

Det er riktig som representanten sier, at fra 1. januar i år fikk vi den første gruppen som mistet overgangsstonaden. Vi har fulgt nøye med for å se om det er slik at mange av dem nå går til sosialkontoret. Jeg er glad for å si at slik er det ikke. Det er faktisk ikke mange av dem. Men det vi ser på, er om det riktige ville ha vært at de som går fra overgangsstonad og ikke har fått seg arbeid eller er i relevant utdanning, kobles opp mot arbeidskontoret og arbeidsledighetstrygd og har rettigheter i forhold til det.

Valgerd Svarstad Haugland (KrF): Takk så langt for svaret.

Eg har lyst til å leggja til at eg er klar over at det ikkje er dei som går på overgangsstonad, som har dei store problema, for dei har god støtte, og i tillegg har ein del av dei kontantstøtte, som gjer at dei faktisk har gode økonomiske kår. Men det er fordi ein har korta ned på moglegheita til å få overgangsstonad, at ein del får problem.

Det eg har lyst til å utfordra sosialministeren på, er: Kan ikkje Arbeidarpartiet vurderer på nytt om ein kunne kombinera overgangsstonad og arbeid i lengre tid enn ein kan i dag? Før kunne ein faktisk gjera det i ti år. Alle som har born, veit at det kan vera ganske slitsamt. Om ein er åleine om ansvaret, er det ikkje lettare enn om ein er to til å dela det. Kombinasjonsløyisingar, f.eks. halvt i arbeid og halv overgangsstonad, ville vera god hjelp for mange av desse familiane.

I tillegg hjelper det ikkje stort at det er få det gjeld. Det burde faktisk, om det er få som må gå på sosialstonad – og dei fleste kjem seg ut i arbeid – vera lite kostbart å endra regelverket slik at ein kunne få behalda overgangsstonaden i fleire år enn ein kan no.

Statsråd Guri Ingebrigtsen: Jeg må minne representanten om at det faktisk er slik at lager vi nye stonadsord-

ninger, så rekrutterer vi kanskje flere enn vi ellers ville hatt.

Når det gjelder varigheten på overgangsstonaden, er jeg faktisk meget glad for at den nå har blitt kortere. Da overgangsstonaden kom i sin tid, var det en hjelp til kvinner som levde under forhold der de var totalt økonomisk avhengige av en mann, som kanskje ikke var snill mot dem – de skulle da få sjansen til å komme seg ut.

Det som har skjedd i samfunnet i mellomtiden, er at de fleste kvinner faktisk velger å arbeide, og det gjør også de fleste kvinner med barn. Jeg tror at det aller beste sosialpolitiske redskap er at man kan være i arbeid når barnet er tre år og kan være i barnehage. Det er bedre å leve av egen inntekt enn å være avhengig av enten det nå er en mann eller staten.

Presidenten: Vi går videre til neste hovedspørsmål.

Ola D. Gløtvold (Sp): Jeg skal få stille et spørsmål til sosialministeren som går på noe av det samme temaet som vi har vært innom før, dette med Forskjells-Norge.

Vi har fått begrepet ny-rike, men vi har også fått begrepet ny-fattige. Arbeiderpartiet har tydeligvis større omsorg for den første kategorien enn den siste, i hvert fall hvis en ser på skattepolitikken. Statsminister Stoltenberg har nå signalisert at grensen for toppskatten skal justeres, den ligger rundt 300 000 kr i dag.

Jeg er mer bekymret for dem som nå virkelig har problemer med å få endene til å møtes. De fattige barna var temaet i forrige spørsmål. Vi har enslige forsørgere, vi har syke og eldre, ikke minst minstepensjonister, som får store problemer. Vårt skattesystem skal da virkelig tjene til fordeling og solidaritet og være basert på skatt etter evne-prinsippet.

Jeg vil spørre sosialministeren om det ikke måtte være en bedre sosialt innrettet skattepolitikk å snakke om et bunnfradrag, som gir alle skattelette, ikke minst de som har store problemer.

Statsråd Guri Ingebrigtsen: Regjeringen Stoltenberg er opptatt av å heve de som har minst, det har vi holdt på med så lenge vi har sittet.

Vi har lagt fram en plan for sosial og økonomisk trygghet der vi legger vekt på arbeid, på boliger, på inntektssikring. Dette gjør vi fordi vi vet at de som er fattige i vårt samfunn, i liten grad har tilknytning til arbeidslivet – av ulike grunner. Det kan være funksjonshemninger, det kan være rusproblem, det kan være lav utdanning. Dette ser vi på. Vi vet også at boligprisene er med på å gjøre folk fattige, vi gjør noe med det, og ikke minst gjør vi noe med inntektssikringen for en del grupper som har falt utenom. Vi ser på barnetilskuddet til uføretrygdede, og vi ser på de muligheter studenter som blir alvorlig syke, skal ha for ikke å komme i en økonomisk knipe på grunn av sykdommen. Vi ser på hvordan vi kan hjelpe mennesker som har hatt langvarige omsorgsoppgaver i hjemmet, og som ikke lenger har det, til å komme tilbake til arbeidslivet.

Skatt er også et mulig virkemiddel, men som sosialminister er det altså disse ordningene jeg har konsentrert meg om.

Ola D. Gløtvold (Sp): Jeg takker for svaret, men jeg synes det var lite svar på skatt og den sosiale profilen. Jeg er enig i at det kanskje er andre ministre som har ansvar for skattepolitikken, men den sosiale politikken i forhold til skatt og skattespørsmål har alle i Regjeringen et ansvar for etter min mening.

Det er også slik at de som nå skattes på grunnlag av trygd og pensjon, har lavere fradragmuligheter for inntekter under 140 000 kr enn de som har lønnsinntekter og fradragmuligheter. Jeg synes at Regjeringen burde se på disse tingene. Og hvis vi, som sagt, skal ha en skattepolitisk justering og reduksjon av skattetrykket, burde det først og fremst gjelde dem som har problemer med å få endene til å møtes.

Så nevnte sosialministeren bl.a. boligprisene. Det er heller ikke hennes gebet for så vidt, men hun var nå inne på virkemidler. Jeg vil spørre sosialministeren: Har Regjeringen nå diskutert tiltak i forhold til den enorme økningen vi får i strømprisen neste år, for dem som har problemer med livsopphold, ikke minst bo- og strømutfgifter? Med en tredobling her vil enda flere med lave inntekter få problemer.

Statsråd Guri Ingebrigtsen: Regjeringen la fram tidentens omfordelingsbudsjett da vi la fram det budsjettet som vi nå regjerer etter, og som så vidt jeg vet, også Senterpartiet var med på et forlik om. Det er jeg glad for, for der var det en betydelig omfordeling.

Vi følger hele tiden med på strømprisene, og hvis vi finner det nødvendig, vil vi også komme med tiltak der.

Presidenten: Presidenten er kjent med at mange setter pris på faste kunder. Det gjør også presidenten.

Det blir oppfølgingsspørsmål – Karin Andersen.

Karin Andersen (SV): Det er mange former for beskatning, og noen av dem rammer de fattigste og de sykeste mest. Og egenandeler, som er skatt på sykdom, eller skatt på omsorgsbehov, er en form for beskatning som SV er dypt uenig i, for vi mener at man bør skatte etter evne og ikke etter om man har dårlig helse eller om man har et omsorgsbehov. Det å redusere egenandelene ville jo være et tiltak som hjelper både syke og gamle og også mange barn og unge, som nå må betale egenandeler fordi de enten er uheldige og blir syke, eller fordi det tas egenandeler på aktiviteter.

Kan Regjeringa tenke seg å legge fram en handlingsplan for å redusere bruken av egenandeler spesielt på helse- og omsorgstjenester?

Statsråd Guri Ingebrigtsen: Vi er opptatt av at egenandeler ikke skal slå urettferdig ut. Jeg føler meg ganske trygg på at de fleste av oss tåler å betale en egenandel når vi må til doktoren med vår influensa en sjelden gang, eller hvilken grunn vi nå går dit for. Men de som

har betydelige utgifter i forhold til sin sykdom, skal skjermes.

Vi har jo også et tak i forhold til en del helsetjenester, og vi har sett på muligheten av å legge fram et tak 2, slik Stortinget har bedt om. Dette fant vi meget vanskelig å få til, fordi det er tre parter som krever, og de krever så ulike ting. Men det vi derimot har gjort, er å gå løs på det som er de virkelig kostbare tingene. Tannhelsetjenesten er en av dem, og dette med rehabiliteringsopphold er en annen. Der har vi gjort noe. Dette er spørsmål som vi arbeider med hele tiden.

Det er også nødvendig å følge opp Jensen-utvalgets utredning, som tok dette opp for lenge siden, og dette arbeider vi nå med i mitt departement.

Presidenten: Magnhild Meltveit Kleppa – til oppfølgingsspørsmål.

Magnhild Meltveit Kleppa (Sp): Statsråden nemnde fleire grupper som det er viktig med tiltak i forhold til. Eg vil be ho om å supplera lista med dei av dei einslege forsørgjarane som har det vanskeleg, jf. spørsmålet frå Valgerd Svarstad Haugland.

Det er viktig med mange tiltak, og det er difor utjamningsmeldinga legg opp til både ei betring av offentlege tenester, ein meir offensiv bustadpolitikk, ei mjukare arbeidslinje og ei meir rettferdig fordeling av skatt. Dette høyrer nøye saman, og det må ikkje bli slik at ein her berre satsar på nokre av desse bitane og ikkje på resten, for då er det ei stor gruppe som ligg lågt i inntekt, som framleis må betala urimeleg mykje inn av inntekta si i forhold til folk med større inntekter. (Presidenten klubbar.)

Kva plan har Regjeringa for oppfølging av utjamningsmeldinga (presidenten klubbar igjen), utover det som er nemnt av tiltak i langtidsprogrammet?

Presidenten: Som så mange ganger før minner presidenten om at taletiden er *inntil* 1 minutt.

Statsråd Guri Ingebrigtsen: Som jeg allerede har sagt, har vi faktisk lagt fram og levert et budsjett som omfordeler på skattesiden på en helt annen måte enn det sentrumsregjeringen gjorde i de årene de satt her. Men jeg er veldig glad for at vi fikk tilslutning til et forlik når det gjelder dette.

Vi har ingen planer om å legge på skattene til dem som trenger det mest, vi er *for* omfordeling og har også vist det.

Presidenten: Erna Solberg – til oppfølgingsspørsmål.

Erna Solberg (H): Det er jo slik at skatten kanskje er det minste problemet for lavinntektsgruppene i Norge, mens avgiftene og kostnadsnivået i Norge er det største problemet. Og det som det faktisk ser ut til, er at det har vært en tendens de senere årene til at Arbeiderpartiet i samarbeid med mellompartiene har valgt å finansiere sine økninger i budsjettene ved å øke avgifts sektoren i

stedet for å kutte på ordninger. Ett eksempel på dette er at årets budsjett nettopp er blitt saldert med 2 ½ øre i økt elavgift. Det er av Kommunaldepartementet beregnet til å koste en minstepensjonist i en treroms leilighet 600 kr mer i året, en vanlig familie med ett barn 1 200–1 300 kr i året – i en helt nøysom husbankfinansiert bolig. Og det var ikke lagt inn noen kompensasjoner for disse gruppene i statsbudsjettet eller forliket. Angrer statsråden på dette? Det er ikke i tråd med det statsråden har sagt om en mer sosial profil.

Statsråd Guri Ingebrigtsen: Når det gjelder elavgiften, er det klart at den rammer alle som har veldig dårlig råd. Men det er også slik at de som har veldig dårlig råd, får bostøtte, i tillegg til at vi har regulert G på en slik måte at vi faktisk har fått støtte fra organisasjonene som representerer trygdemottakerne. Dermed har vi også gjort det mulig for dem å leve med de kostnadene som er.

Presidenten: Vi går videre med neste hovedspørsmål.

Olav Gunnar Ballo (SV): Jeg har et spørsmål til sosialministeren.

Den 2. mai var statsministeren her i spontanspørretimen, og det ble da stilt spørsmål knyttet til situasjonen for fattige barn i Norge. Statsministeren svarte bl.a.:

«Det vi har gjort, er flere ting. Blant annet har vi lagt fram en handlingsplan i langtidsplanen for bekjempelse av fattigdom, og vi har lagt fram nye retningslinjer for sosialhjelpssatser.»

Når det gjelder langtidsplanen, skjønner man jo at det er noe som ligger langt fram i tid – once in a blue moon, som det heter på engelsk. Når det gjelder retningslinjer for sosialhjelpssatser, tydeliggjør ikke svaret hans hvorvidt dette betyr en bedring. Kan sosialministeren presisere angående sosialhjelpssatsene kan være med på å bedre situasjonen for fattige barn når det er retningsgivende og det er kommunene selv som egentlig bestemmer satsene?

Statsråd Guri Ingebrigtsen: Jeg skal holde meg til morsmålet og forklare hvor lang horisont det er på den planen for sosial og økonomisk trygghet som ligger inne i langtidsprogrammet, og som skal gjennomføres i løpet av de kommende fire år.

Når det så gjelder hvordan sosialhjelpsretningslinjene skal kunne gjøre det bedre for fattige barn, er det slik at det er anbefalinger overfor kommunene. Vi har kommunalt selvstyre i dag, og det ønsker jeg at vi skal ha fortsatt. Men vi lager likevel anbefalinger når det gjelder sosialhjelp, der vi innfører egne aldersgraderte satser for barn som vil gjøre at barn i de kommunene som følger disse retningslinjene, får det bedre. Dette er gjort i andre land, og det har vist seg å ha en effekt selv om man ikke lager det som normer.

Olav Gunnar Ballo (SV): Vi ser altså at en rekke satser ikke bestemmes av kommunene selv, men ut fra et beregningsgrunnlag som staten har fastsatt. Eksempler

på det er sykelønn, attføring, rehabiliteringspenger og uførepensjon. Vi ser det samme med barnetrygden. Vi snakker her om den gruppen i landet som kommer verst ut, og som det er størst behov for å sikre via målrettede tiltak i statlig regi. Det synes da høyst forunderlig at man skal argumentere med at nettopp på det området skal det fastsettes av kommunene selv. Kommunene må altså ta dette av sine rammer, uten at man via retningslinjene sikrer tilgang på midler.

Kan sosialministeren begrunne hvorfor man ser så forskjellig på sosialhjelp til de fattigste i forhold til øvrige satser som bestemmes av staten, og som altså kommer likt ut, uansett hvilken kommune i landet man måtte bo i.

Statsråd Guri Ingebrigtsen: Jeg må få minne om at sosialhjelp ikke er noen trygd. Sosialhjelpen er ment å skulle være en økonomisk hjelp i et knipetak der man av en eller annen grunn ikke har egen inntekt. Det finnes utallige grunner til at folk plutselig ikke har egen inntekt.

Det er min og Regjeringens oppfatning at det vanlige i dette landet skal være at man lever av eget arbeid. Hvis man faller ut av eget arbeid på grunn av sykdom, har vi ordninger som følger opp det, som vi allerede har diskutert i flere runder her i dag. Hvis man mister arbeidet, har vi også ordninger for det. De andre årsakene er så mange og så forskjelligartede at vi har behov for en individuell gjennomgang av alle. Når vi da velger å si at det må kommunene gjøre, når vi gir normer likevel, er det rett og slett for at kommunene skal få litt hjelp når det gjelder å beregne det daglige forbruket.

Presidenten: Vi går videre til neste hovedspørsmål.

John I. Alvheim (Frp): Mitt spørsmål går til sosialministeren.

Svært mange kommuner har nå alvorlige økonomiske problemer med å gjennomføre byggingen av sykehjemsplasser og omsorgsboliger i henhold til de godkjente planene – dette på grunn av sterk lønns- og prisstigning. Kostnadene pr. enhet i dag i de fleste kommuner ligger 40–50 pst. høyere enn ved innføringen av eldreplanen. Investeringsstilskuddet var i begynnelsen satt til 830 000 kr pr. sykehjemsplass, mens de reelle kostnader i henhold til Husbankens egen årsmelding for 1998 viste en byggekostnad i snitt på 1,1 mill. kr. Og kostnadene har siden den tid bare økt.

Vil sosialministeren ta initiativ innad i Regjeringen til at investeringsstilskuddet både til sykehjem og omsorgsboliger blir økt, slik at de kommuner som kom noe sent i gang med sin bygging, kan få de samme refusjonsordninger som de kommuner som kom først i gang?

Statsråd Guri Ingebrigtsen: Når det gjelder den videre utbyggingen av eldreplanen, har vi drøftet den ganske inngående i St.meld. nr. 34 for 1999–2000, som ble behandlet her for ikke så veldig lenge siden. Istedenfor å gå for økt kostnadsdekning til den enkelte enhet valgte vi altså å øke antall enheter med 5 000. Vi ser at kommunene stadig planlegger, og vi ser at det fortsatt er stor inter-

esse for ordningen, noe som gjør at jeg føler meg ganske trygg på at den allikevel blir gjennomført. Det vi må sørge for nå, er at vi fordeler de gjenstående utbygginger til de kommunene som har kommet sent i gang, og som vi har kontakt med jevnlig, både gjennom fylkesmannen, fylkeslegen og departementet.

John I. Alvheim (Frp): Jeg takker for svaret. Jeg synes det var et merkelig svar på mitt spørsmål.

Nome kommune i Telemark har nå ferdigprosjektert bygging av et sykehjem med 70 plasser til en kostnad på 1,4 mill. kr pr. plass. Kostnaden ligger altså 75 pst. over refusjonsgrunnlaget pr. dags dato. Skal kommunen make dette, er man nødt til å nedprioritere andre prioriterte oppgaver, ikke minst når det gjelder barn, ungdom og omsorg.

Slik jeg ser det, svikter både Regjeringen og Stortinget det løftet som ble gitt til kommunene om finansiering av omsorgsboliger og sykehjemsplasser da reformen ble etablert.

Er sosialministeren enig i denne vurderingen, at både regjering og storting har sviktet de løftene som ble gitt da eldrepacken ble påbegynt?

Statsråd Guri Ingebrigtsen: Regjeringen har lagt grunnlaget for en betydelig bedre økonomi i kommunene i løpet av den tiden vi har sittet. Jeg tror det er forklaringen på at det fortsatt er mange kommuner som både planlegger og bygger omsorgsboliger og sykehjem i en rivende fart. Derfor kan jeg på ingen måte si meg enig i at vi har sviktet. Jeg er tvert imot veldig glad for å se at det går fremover. Hovedproblemet blir nok mer hvordan vi skal fordele de gjenstående enheter, enn at kommunene ikke klarer å bygge dem ut.

Presidenten: Det blir oppfølgingsspørsmål – Sonja Irene Sjøli.

Sonja Irene Sjøli (H): Det har også vist seg at mange kommuner velger å bygge omsorgsboliger fordi dette vil falle billigere ut driftsmessig for kommunene. Dermed har de for få plasser med heldøgnspleie.

For å sikre at det bygges nok tilbud om heldøgnspleie, foreslo Høyre et høyere oppstartingsstilskudd til omsorgsboliger med heldøgnspleie på lik linje med tilskuddet til sykehjem, samtidig som man skulle opprettholde oppstartingsstilskuddet for omsorgsboliger som bare har tilbud om hjemmehjelp.

Dette stemte Arbeiderpartiet imot, til tross for at det ville kunne gitt betydelig flere plasser med heldøgnspleie og fleksibilitet ikke minst i forhold til brukerne, bl.a. ved at de kunne slippe å flytte til sykehjem når omsorgsbehovet øker. Mitt enkle spørsmål er: Hvorfor går Arbeiderpartiet imot en slik løsning som kunne gitt et mye bedre tilbud og flere plasser?

Statsråd Guri Ingebrigtsen: Det som er svært viktig når det gjelder eldreomsorgen, er at vi har mange forskjellige tilbud – til dem som ikke trenger så mye

hjelp, til dem som trenger en god del hjelp, og til dem som trenger virkelig mye hjelp.

Det vi har sett, er at tilbud i den første kategorien ble først utbygd. Det var enklest for kommunene å gripe fatt i, og det er lett å forstå. Vi ser nå at det er en betydelig utbygging av sykehjem. Og som representanten Sjøli helt sikkert vet, har Stortinget vært med på å vedta de kriteriene som nå legges til grunn ved tildeling, der de omsorgsboligene man får støtte til, er de som har en omsorgsbasis nær ved, slik at man kan få betydelig hjelp og støtte også i omsorgsboligene.

Presidenten: Vi går videre til neste hovedspørsmål.

Gunnar Kvasheim (V): Jeg har et spørsmål til sosialministeren.

Fagrådet innen Rusvernet i Norge betegner den ruspolitiske situasjonen i landet som dramatisk, ekstraordinær og ute av kontroll. Det er meget sterke ord fra et meget kompetent fagråd. Det er en epidemisk utvikling når det gjelder overdosedødsfall, og situasjonen er den siste tiden forverret gjennom ytterligere akselerering av slike alvorlige tall. I tillegg er det en dramatisk økning når det gjelder unges rusmiddelbruk. Fagrådet har bedt om en straksplan, og det er fremmet en rekke konkrete forslag.

Jeg legger uten videre til grunn at den alvorlige situasjonen vil bli reflektert i tiltak som kommer i revidert budsjett. Mitt spørsmål til statsråden er: Er Regjeringen beredt til raskt å sette i verk tiltak for å møte den alvorlige situasjonen som altså Fagrådet innen Rusvernet kaller dramatisk, ekstraordinær og ute av kontroll?

Statsråd Guri Ingebrigtsen: Jeg er glad presidenten setter pris på faste kunder!

Når det gjelder russpørsmålet, er jeg like bekymret som Fagrådet. Jeg er enig med Fagrådet i at denne situasjonen er meget alvorlig, og derfor har vi hatt et kontinuerlig arbeid med den på alle felt.

For det første: Hvis vi ser på forebygging, har vi omorganisert hele forebyggingsfeltet og ført det lenger ut mot kommunene, mot steder der folk bor og der ungdommen er. I tillegg har vi laget en egen plan for forebygging av bruk av ecstasy – noe som kanskje ikke er så mye i fokus akkurat nå, men som bekymrer meg voldsomt fordi vi har så liten kunnskap om det. Så arbeider vi videre på behandlingssiden, både med den medikamentfrie og den medikamentelle behandlingen. Når det gjelder den medikamentelle behandlingen, omorganiseres den helt og beskriveres i revidert nasjonalbudsjett, som legges fram fredag. Jeg skal ikke bruke mer tid på den beskrivelsen. Og så har dette med sprøyterom også vært drøftet, og vi arbeider med det.

Jeg synes dette viser at Regjeringen absolutt arbeider med saken, men vi skal være klar over at vi lever i et land med veldig god økonomi, noe som tiltrekker dem som selger stoffet i hopetall, fordi det er lett å få avsetning på det. Det er kanskje den aller største bekymringen. Hvordan skal vi få stoppet dem som omsetter stoffet i hele landet, slik det nå skjer?

Gunnar Kvassheim (V): Jeg er ikke tilfreds med svaret.

Vi er i en ekstraordinær situasjon; mange mennesker mister livet. Vi vet hvilke tiltak som kunne virke i forhold til dette, og vi kjenner prisen. Jeg hadde ventet at en i en ekstraordinær situasjon hadde vært villig til å ta et ekstraordinært løft og ikke bare beskrive det fortløpende arbeidet som har vært gjort på dette området, og det som skal gjøres videre.

Så mitt spørsmål til statsråden er: Når hun er enig i beskrivelsen fra Fagrådet innen Rusvernet om at situasjonen er ekstraordinær, ser hun ikke da behovet for å gjøre noe ekstraordinært? Venstre har liggende i Stortinget et forslag om en straksplan som inneholder mange av de samme elementer som Fagrådet har kommet med, og vi håper at Regjeringen kan være med på å slutte opp om et slikt løft som nå må til.

Statsråd Guri Ingebrigtsen: Som kjent ble det på Arbeiderpartiets landsmøte vedtatt at vi skal legge fram en handlingsplan mot rus. Den er under utarbeidelse og vil bli lagt fram relativt snart.

Presidenten: Vi går videre til neste hovedspørsmål.

Jon Lilletun (KrF): No har vi vore opptekne både av korleis den sosiale omsorga skal vere og korleis vi skal forsvarast, så no synest eg det er rimeleg at ministeren som har ansvaret for at vi òg skal ha noko å leve av i framtida, får kome til orde.

I går fekk fiskeriministeren stor og fortent ros for tiltaka mot fiskejuks. Eg er oppteken av forvaltninga, og det gjeld makrell. Rederiforeninga for ringnotfartøy hadde eit møte med ministeren for fire månader sidan og fekk eit svar som dei ikkje synest var eit svar, og dei bed no om eit raskt svar i forhold til ei kvotefordeling som er den same no for 105 båtar som den var for 50 båtar tidlegare, trass i at det er styresmaktene som har tildelt dei 105. Og sett i eit større perspektiv: Kva gjer ministeren i forhold til EU når det gjeld sild- og makrellkvotane totalt, der Noreg dei siste ti åra heilt klart har kome dårleg ut i forhold til EU sine kvotar? Der er det ei stor skeivfordeling. Vil statsråden setje i gang kraftige tiltak her?

Statsråd Otto Gregussen: Jeg har, som Lilletun, konstatert at den nye foreningen for små ringnotfartøy er misfornøyd med et svar på hvorvidt de skal få større kvote eller ikke. Jeg vil da gjøre oppmerksom på at de kvotene som man har til disposisjon, er fordelt etter nøkler som det har vært stor enighet om i næringen. Det som har skjedd i denne gruppen, er at deltakelsen over en periode har økt veldig mye. Det gjør da at den kvoten som er til disposisjon for gruppen, blir mindre for hvert enkelt fartøy, som samtidig blir mer og mer effektivt.

Jeg har stor forståelse for behovet for å skape enighet og legitimitet også for fordelingsspørsmål i fiskerinæringen. Det er slik i øyeblikket at Norges Fiskarlag, som er næringens hovedorganisasjon på fiskersiden, har tatt et prisverdig initiativ til å gå gjennom den totale ressurstil-

gangen i næringen, og komme med forslag til hvordan dette skal fordeles. Dette skal de behandle på sitt landsmøte i høst, og jeg har stor tillit til at denne prosessen skal gi fornuftige konklusjoner. Jeg føler at først når dette er på plass, vil det være naturlig å ta opp eventuelle omfordelingsspørsmål.

Når det gjelder spørsmål om forhandlinger med andre nasjoner om hvorvidt vi har fått rimelige kvoteandeler eller ikke, må jeg si at dette er noe som vi vurderer hele tiden. Vi vurderer bestandssituasjonen og hvilke forhandlingskort vi har på hånden i situasjonen. Hvis vi finner ut at vi har gode kort for å klare å gjennomføre en tøff forhandling om økte andeler for Norge, vil vi gjøre det, slik vi alltid gjør.

Jon Lilletun (KrF): Eg takkar for svaret, og har eigentleg ikkje trekt i tvil substansen i svaret. Men denne foreininga føler at det er lang tid å vente fire månader på eit svar dei meiner heller ikkje gjev svar på alle spørsmåla som vart tekne opp i det møtet. Dei ber då om at det ikkje no skal gå fire nye månader før dei får eit svar. Eg set pris på den dialogen som statsråden har med næringa, og eg vil berre be om ei stadfesting av at det i denne saka raskt vil verte teke eit initiativ.

Så er det ganske stor semje i fiskerinæringa om at makrell- og sildekvotane er komne skeivt ut i forhold til EU. Det dokumenterer næringa i alle fall ganske godt i den kontakten underteikna har hatt med ho. Difor ber eg om ei substansiell og kvalifisert oppfatning frå statsråden. Er han einig i det som vert påstått i desse sakene? Og er han villig til å ta initiativ framover som rettar opp den historiske skeivfordelinga som no held på å oppstå?

Statsråd Otto Gregussen: For å ta det første først: Jeg har gjort rede for at jeg synes disse legitimitetsprosessene skal gå sin gang, og så kan vi se på de spørsmålene som disse makrellfiskerne har tatt opp. Det vil bli gjort når det er mulig.

Når det gjelder forholdet til andre nasjoner og kvoteforhandlinger, vil det være slik, som jeg sa, at vi hvert eneste år prøver å argumentere logisk og fornuftig for de norske posisjonene. Vi føler at vi har fått for lite av sild, og at vi har fått for lite av makrell. Men vi er nødt til å vurdere vår egen evne til å gjennomføre tøffe forhandlinger om fiskeriet etterpå. Det vil bl.a. være avhengig av i hvor stor grad man f.eks. for sildebestanden antar at den er til stede i kvotesonene til de andre nasjonene, dersom man ikke kommer fram til en avtale. Vi vurderer dette også for inneværende år, og skal i den grad vi tror at vi har mulighet til å nå fram med et tøft grep, ta dette grepet.

Presidenten: Tiden for den muntlige spørretimen er nå omme, og vi går over til den ordinære spørretimen.

Ordinær spørretime

Presidenten: Det blir en lang rekke endringer i den oppsatte spørsmålslisten, og presidenten viser i den sam-

menheng til den oversikt som er omdelt på representantenes plasser i salen.

De foreslåtte endringer i dagens spørretime foreslås godkjent. – Det anses vedtatt.

Endringene var som følger:

Spørsmål 1, fra representanten Hilde Frafjord Johnson til utenriksministeren, utsettes til neste spørretime, da utenriksministeren er bortreist.

Spørsmål 2, fra representanten Odd Einar Dørum til utenriksministeren, vil bli besvart av utviklingsministeren på vegne av utenriksministeren, som er bortreist.

Spørsmål 4, fra representanten Harald T. Nesvik til finansministeren, vil bli tatt opp av representanten Lodve Solholm.

Spørsmål 8, fra representanten Sonja Irene Sjøli til kulturministeren, vil bli besvart av kirke-, utdannings- og forskningsministeren på vegne av kulturministeren, som er bortreist. Etter anmodning fra kirke-, utdannings- og forskningsministeren blir dette spørsmålet flyttet og besvart før spørsmål 22, som skal besvares av samme statsråd.

Spørsmål 9, fra representanten May-Helen Molvær Grimstad til kulturministeren, vil bli besvart av kirke-, utdannings- og forskningsministeren på vegne av kulturministeren, som er bortreist. Etter anmodning fra kirke-, utdannings- og forskningsministeren blir dette spørsmålet flyttet og besvart før spørsmål 22, som skal besvares av samme statsråd. Spørsmålet vil bli tatt opp av representanten Elsa Skarbøvik.

Spørsmål 10, fra representanten John I. Alvheim til sosialministeren, vil bli besvart av arbeids- og administrasjonsministeren som rette vedkommende. Etter anmodning fra arbeids- og administrasjonsministeren blir dette spørsmålet flyttet og besvart etter spørsmål 3, som skal besvares av samme statsråd.

Spørsmål 12, fra representanten Terje Johansen til samferdselsministeren, vil bli tatt opp av representanten Borghild Tenden.

Spørsmål 18, fra representanten Gunnar Kvassheim til miljøvernministeren, vil bli besvart av fiskeriministerens som rette vedkommende.

Spørsmål 20, fra representanten Bjørn Hernæs til landbruksministeren, vil bli besvart av miljøvernministeren på vegne av landbruksministeren, som ikke har anledning til å være til stede. Spørsmålet vil bli tatt opp av representanten Magnhild Afseth Olrud.

Spørsmål 21, fra representanten Per Sandberg til barne- og familieministerens, vil bli besvart av helseministeren på vegne av barne- og familieministerens, som er bortreist. Etter anmodning fra helseministerens blir dette spørsmålet flyttet og besvart etter spørsmål 7, som skal besvares av samme statsråd.

S p ø r s m å l 1

Fra representanten Hilde Frafjord Johnson til utenriksministeren:

«I forkant av Verdenskonferansen mot rasisme i Durban 31. august–7. september 2001 vil håndteringen av

det såkalte kompensasjonsspørsmålet stå sentralt. Utviklingslandene krever at den historiske urett som er begått mot millioner av mennesker gjennom slaveri, kolonialisme, okkupasjon og etnisk rensing, skal unnskyldes og kompenseres. Kravet møter betydelig motstand. Spørsmålet kan bli avgjørende for gjennomføringen av konferansen.

Hvilke initiativ vil Norge ta i håndteringen av dette spørsmålet?»

Presidenten: Dette spørsmålet er utsatt til neste spørretime.

S p ø r s m å l 2

Presidenten: Dette spørsmålet, fra Odd Einar Dørum til utenriksministeren, vil bli besvart av utviklingsministeren på vegne av utenriksministeren.

Odd Einar Dørum (V): I samsvar med presidentens opplysning stiller jeg dette spørsmålet til utviklingsministeren:

«I forbindelse med den forestående Verdenskonferansen mot rasisme i Durban vil det være én eller flere representanter for frivillige organisasjoner/NGO-er i alle de skandinaviske og mange av de europeiske lands offisielle delegasjoner, unntaket er Norge. En rekke norske NGO-er arbeider aktivt for å bekjempe rasisme, og vil spille en viktig rolle i oppfølgingen av vedtatte tiltak.

Vil utenriksministeren sørge for at de norske organisasjonene får delta i den offisielle delegasjonen?»

Statsråd Anne Kristin Sydnes: Norske frivillige organisasjoner står helt sentralt i arbeidet mot rasisme. Vi ser det derfor som viktig og naturlig å trekke de frivillige organisasjonene med under så vel forberedelsene som gjennomføringen av Verdenskonferansen mot rasisme.

Utenriksdepartementet har under det forberedende arbeidet etablert et nært samarbeid med spesielt Antirasistisk Senter, som koordinerer de norske frivillige organisasjonenes arbeid fram mot verdenskonferansen.

Når det gjelder de frivillige organisasjonenes deltakelse i nasjonale delegasjoner til verdenskonferansen, har Utenriksdepartementet holdt nær kontakt med bl.a. de øvrige nordiske land. Mange vil i likhet med oss ta endelig stilling til sammensetningen av de offisielle delegasjoner først etter det siste møtet i FNs forberedende komite i slutten av mai.

Ettersom det ikke er tatt endelig stilling til sammensetningen av den norske delegasjonen, er det ikke grunnlag for å hevde at Norge ikke skal ha representanter for frivillige organisasjoner med i den offisielle delegasjonen.

Tvert imot er forholdet det at representanter for norske frivillige organisasjoner selvfølgelig, som ved tidligere liknende FN-konferanser, vil bli invitert til å delta i den norske delegasjonen.

Avslutningsvis vil jeg minne om at det, parallelt med verdenskonferansen, arrangeres et NGO-forum. Uten-

riksdepartementet gir økonomisk støtte for å sikre deltakelse for representanter fra norske frivillige organisasjoner på dette forumet. Regjeringen har også gitt støtte gjennom FN og arrangørlandet Sør-Afrika. Deler av disse midlene forutsettes brukt slik at representanter for frivillige organisasjoner fra utviklingsland får anledning til å delta på konferansen.

Odd Einar Dørum (V): Jeg oppfatter statsrådets svar som avklarende. Det er imidlertid slik at det ikke har vært oppfattet som så klart i det landskap som statsråden henviste til, tidligere. Desto mer positivt er det at jeg oppfatter at hun i innlegget nå klart sier at representanter for norske frivillige organisasjoner vil bli invitert til å delta i den norske delegasjonen. Det oppfatter jeg som en entydig og positiv avklaring på det spørsmålet jeg har stilt.

Statsråd Anne Kristin Sydnes: Det forundrer meg at det ikke har vært klarhet rundt dette spørsmålet. Det er en lang tradisjon fra norsk side å ha representanter fra de frivillige organisasjonene med i denne type offisielle delegasjoner. Jeg har selv hatt gleden av, ved en rekke anledninger, å være NGO-representant i en rekke forskjellige norske offisielle delegasjoner. Dette er noe av den norske måten å jobbe på ved denne type begivenheter.

Odd Einar Dørum (V): Det at dette er den norske måten å jobbe på, er jeg veldig klar over. Men jeg har også min hørsel og hører uro. Derfor synes jeg det var grunn til å uttrykke uroen. Desto mer gledelig er det at den uroen er avkrefet, og at det som har vært tradisjonen, er bekreftet som fortsatt regel i Norge.

Statsråd Anne Kristin Sydnes: Jeg har ikke noe mer å tilføye utover det jeg har sagt. Det er ingen grunn til uro verken i denne sammenheng eller i en rekke andre sammenhenger når det gjelder de frivillige organisasjonenes deltakelse.

S p ø r s m å l 3

Morten Lund (Sp): Jeg skal få stille følgende spørsmål til arbeids- og administrasjonsministeren:

«Konkurransetilsynet har stilt spørsmål til oljeselskapene på sokkelen for å kunne vurdere om en ev. fusjon mellom Kværner og Aker Maritime kan aksepteres. Ut fra tidligere uttalelser fra selskapene var det ventet at svarene kunne bli negative for de som ønsker fusjon. Ifølge media har statsråden gitt instruks om at den fastsatte svarfrist forlenges til etter Kværners generalforsamling 4. mai.

Hvorfor vil statsråden hindre at aktører får kjennskap til en lovs konsekvenser før beslutninger tas?»

Statsråd Jørgen Kosmo: En eventuell fusjon mellom Aker Maritime og Kværner vil være av en slik karakter at det er naturlig å vurdere den etter konkurranse-loven. Konkurransetilsynet kan gripe inn mot bedrifts-

ervert dersom tilsynet finner at ervervet vil føre til eller forsterke en vesentlig begrensning av konkurransen i strid med formålet i loven. Dette er bakgrunnen for at Konkurransetilsynet har bedt om uttalelser fra berørte aktører om en eventuell fusjon mellom Aker Maritime og Kværner. Å innhente høringsuttalelser fra berørte aktører er vanlig praksis i saker som omhandler bedriftservert.

Tilsynet hadde satt en høringsfrist til 27. april, bare noen dager før generalforsamlingen i Kværner skulle holdes. Jeg understreker at Konkurransetilsynet skal gjøre sitt faglige arbeid etter loven, å vurdere en eventuell fusjon opp mot lovens bestemmelser, uten innblanding fra departementet som overordnet myndighet. Men jeg anså det som meget uheldig dersom selve prosessen som Konkurransetilsynet hadde satt i gang – altså ikke beslutningen, men prosessen – skulle få direkte innvirkning på generalforsamlingen. Jeg bad derfor Konkurransetilsynet om å utsette høringsfristen til etter at generalforsamlingen hadde funnet sted, nettopp fordi jeg ikke ville at disse høringsuttalelser skulle kunne tolkes til fordel for én av partene.

Det er i denne saken ikke snakk om å hindre at aktørene får kjennskap til en lovs konsekvenser før beslutning tas, slik representanten Morten Lund hevder. Lovgivningens konsekvenser her ville først være klar etter en forsvarlig vurdering av en eventuell fusjon. Konkurransetilsynet ville aldri kunne foreta en forsvarlig vurdering av de konkurransemessige virkningene av en slik fusjon på så kort tid som fra 27. april til 4. mai.

Morten Lund (Sp): Jeg takker for svaret.

Det er da klart at statsråden har instruert Konkurransetilsynet om å stoppe undersøkelsen og utsette høringsfristen. Han har da stoppet Tilsynets ordinære jobb, som er fastlagt i lover og forskrifter, og det dreier seg om å ta vare på viktige samfunnsinteresser. Det er sjelden en statsråd gjør slikt, og det må ligge særdeles viktige motiver bakom. Da dukker det opp mange spørsmål. Hvem bad statsråden gjøre dette, hvem kunne få fordeler av at oljeselskapenes skepsis ikke ble kjent i striden om Kværner? Om det var feil av Konkurransetilsynet å stille spørsmålene, er et annet spørsmål som kunne vært stilt.

Mitt spørsmål til statsråden er da: Er det vanlig at statsråden griper inn i en slik prosess, i det daglige arbeidet i et tilsyn, og var motivet, når diskusjonen rundt dette uansett gikk som den gikk, kun at prosessen kunne forstyrre diskusjonen?

Statsråd Jørgen Kosmo: Til det siste spørsmålet må jeg svare et ubetinget ja. Vi har ikke i departementet, ei heller jeg som administrasjonsminister, ei heller Regjeringen, noen intensjoner om å tilkjenne noe som helst slags syn i forbindelse med en så viktig prosess som dette, der det er aksjeeierne som skal fatte beslutning om hvorvidt de skal sette sammen et styre for en bedriftsforsamling på en slik måte at man oppnår bestemte mål. Dette er ikke et myndighetsspørsmål. Det som er et myndighetsspørsmål, er den etterfølgende vurdering av den faktiske prosess og dens konkurransemessige betydning.

Myndighetsvurderingen av en eventuell fusjon vil være et spørsmål som Konkurransetilsynet skal avgjøre helt på selvstendig grunnlag. Så vil det være opp til partene om en avgjørelse fra Konkurransetilsynet skal ankes.

Jeg understreker nok en gang at det som var min ambisjon og min intensjon var bare å unngå at det ble spekulasjoner om at myndighetene hadde bestemte interesser. Derfor utsatte vi høringsfristen.

Morten Lund (Sp): Nå er situasjonen den at det har skjedd en avgjørelse som var av en slik art at jeg mener vi burde ha feiret det som om landslaget vårt slo Brasil i fotball. Men ifølge media kan det bli en ny runde om Kværners framtid relativt snart i generalforsamlingen. Røkke kommer ikke til å gi seg, sier media. Oljeselskapenes skepsis blir nå bekreftet. Og Konkurransetilsynet skal altså da gjennom den myndighetsprosessen som statsråden nå sier at han ikke skal gripe inn i. Oljeselskapene tror at konkurransen blir svekket, at det blir dyrere på vår sokkel, og at norske arbeidsplasser på det viset kan gå tapt. Den kunnskapen som nå ligger hos Konkurransetilsynet, vil være viktig – ifølge statsråden forstyrrende – også ved neste korsvei, altså i generalforsamlingen i Kværner. Vil nå statsråden ut fra det han tidligere har gjort, instruere Konkurransetilsynet om at de skal låse inn oljeselskapenes uttalelser og skepsis til den fusjonen som kan komme?

Statsråd Jørgen Kosmo: Selvsagt ikke. Konkurransetilsynet opptrer jo også som rådgivere i en rekke sammenhenger. Det vil aldri være slik at Konkurransetilsynet gir noe som helst slags forhåndstilsagn, verken positive eller negative. Men Konkurransetilsynet vil i enhver sammenheng, dersom aktører henvender seg til Konkurransetilsynet og ber om å få deres vurdering av spesielle disposisjoner, gi et foreløpig svar uten at det forplikter Konkurransetilsynet i forhold til eventuelle innsigelsesaker i fremtiden. Det vil fortsatt være situasjonen, og Konkurransetilsynet håndterer de spørsmålene og de henvendelsene helt på selvstendig grunnlag.

Presidenten: Vi går så til spørsmål 10.

S p ø r s m å l 1 0

Presidenten: Dette spørsmålet, fra representanten John I. Alvheim til sosialministeren, vil bli besvart av arbeids- og administrasjonsministeren som rette vedkommende.

John I. Alvheim (Frp): Jeg skal da få stille følgende spørsmål til arbeids- og administrasjonsministeren:

«En fersk undersøkelse foretatt av Norsk Brannvern Forening avslører alvorlig svikt i brannberedskapen ved et betydelig antall pleieinstitusjoner i landet. Det fremgår videre av rapporten at en fjerdedel av våre helseinstitusjoner har hatt branntilløp det siste året, og i enkelte tilfeller med alvorlig utgangspunkt.

Hva vil statsråden gjøre for å bedre brannsikringen ved de offentlige pleieinstitusjonene?»

Statsråd Jørgen Kosmo: Brannvern i institusjoner, offentlige så vel som private, er først og fremst et ansvar for eieren av institusjonen. Tilfredsstillende brannvern må være et mål for eieren av pleieinstitusjonen på linje med f.eks. god omsorg, hygiene og trivsel for pasientene.

Brannvern i pleieinstitusjoner har i en årrekke hatt særlig fokus hos brannvernmyndighetene. Gjennom lovgivningen er det satt strenge krav til brannsikkerheten i bygninger hvor det oppholder seg et større antall mennesker, og hvor brann kan medføre mer enn alminnelig fare for tap av menneskeliv. Pleieinstitusjoner hører inn under denne kategori bygninger. Eieren må selv arbeide aktivt og kontinuerlig for å bedre brannsikkerheten.

Brannvesenet er satt til å føre tilsyn med brannsikkerheten. Slikt tilsyn skal gjennomføres en gang pr. år. Brannvernmyndighetene kan gi pålegg til eier for å gjennomføre tiltak og forfølge disse gjennom tvangsmidler.

Ellers foregår det et kontinuerlig arbeid med å evaluere om gjeldende regelverk er tilfredsstillende. Blant annet gjennomføres granskinger av spesielle branner bl.a. for å avdekke eventuelle svakheter i regelverket eller om det er andre forhold som myndighetene må følge opp, som forsterket og forbedret tilsyn samt krav til sprinkleranlegg, noe som er toppaktuelt i denne type institusjoner.

Nylig ble St.meld. nr. 41 for 2000-2001 om brann og eksplosjonsvern lagt fram for Stortinget. Her blir det gitt en bred fremstilling av brannvernområdet, herunder gitt en drøfting av behovet for strengere krav til bygnings- og branntekniske tiltak i objekter med potensial for storulykker.

Jeg regner med at det materialet som er fremlagt i stortingsmeldingen, gir Stortinget en god mulighet til å drøfte ulike tiltak for å redusere brannrisikoen ved våre institusjoner.

John I. Alvheim (Frp): Jeg takker statsråden for svaret.

Sykehus og pleieinstitusjoner må nødvendigvis ha de strengeste krav til brannsikring, idet en brann i sykehus, og særlig i pleieinstitusjoner, på grunn av pasientenes fysiske og mentale tilstand kan bli katastrofal.

Seksjonssjef Thor Kristian Adolfsen i Norsk Brannvern Forening uttaler at de juridiske kunnskapene i det stedlige brannvesen ikke er gode nok, og at brannsjefen i kommunene har problemer med å stille de nødvendige krav til egen arbeidsgiver, som er kommunen.

Vil statsråden sørge for at Direktoratet for brann- og eksplosjonsvern kommer sterkere på banen i forhold til de stedlige branntilsyn for å påse at fagkunnskapene er på plass og at de gjør den jobben de skal gjøre, uavhengig av å måtte frykte for represalier fra egen arbeidsgiver?

Statsråd Jørgen Kosmo: Dette spørsmålet er omtalt i stortingsmeldingen – og viet bred plass. Det er helt åpenbart at departementet, gjennom Direktoratet for brann og

eksplosjonsvern, vil jobbe intenst med å heve kvaliteten på Branntilsynet, samt påse at den kombinasjonen som ligger i at kommunene både er eier av Brannvesenet og av enkelte bygninger, ikke skal føre til at ikke nødvendig tilsyn og nødvendige pålegg blir gjennomført.

Men jeg kan nevne som et eksempel at ved den forferdelige dødsbrannen på Hovseterhjemmet har politiet, selv om man ikke kunne laste noen på Hovseterhjemmet for selve brannen, konkludert med en bot fordi eieren ikke har fulgt opp nødvendige tilsynspålegg som var gitt ved befaringer. Sånn mener jeg det faktisk skal virke. Branntilsynet og de som skal føre tilsyn, uavhengig av hvem som er eier, skal ha fokus og prioritet, og det skal ikke være anledning for kommuner å la være å ta hensyn til pålegg som kommer fra eget brannvesen.

John I. Alvheim (Frp): Jeg takker igjen statsråden for svaret.

Det såkalte kommunale selvstyret må ikke ha så stort spillerom at man neglisjerer brann sikkerheten ved sykehus og pleieinstitusjoner. Det tror jeg vi alle må være enige om.

Kunne statsråden slutte seg til en tanke om at den stedlige brannvernlederen burde tilskrives å ha samme myndighet som hovedverneombudene har i bedrifter og næringsliv, slik at i likhet med hovedverneombudet kunne brannvernlederen gi pålegg direkte uten at dette laget problemer for den samme brannvernlederen i forhold til arbeidsgiver?

Statsråd Jørgen Kosmo: I nåværende brannlov mener jeg ganske bestemt at det er slik at det lokale brannvesen faktisk kan gi pålegg om stopp i virksomheten dersom virksomheten anses å drive i strid med de pålegg og de brannvernforskrifter som finnes.

Det lokale brannvesen har plikt etter loven til å la hensynet til beboere av institusjoner, beboere av eneboliger og arbeidere i bedrifter gå foran hensynet til eieren. Jeg mener faktisk at lovverket i dag er så strengt at det helt automatisk skulle kunne gis pålegg uten risiko for noen represalier fra eieren. Hvis det skulle skje, skal jeg gjerne være med på å gå til sak mot eieren for å få kjent en slik represalie ugyldig.

S p ø r s m å l 4

Presidenten: Dette spørsmålet, fra Harald T. Nesvik til finansministeren, blir tatt opp av Lodve Solholm.

Lodve Solholm (Frp): På vegner av Harald T. Nesvik vil eg stille finansministeren følgende spørsmål:

«Det gis ikke fradrag for inngående merverdiavgift for kjøp av campingbiler registrert som lastebiler til bruk i næringsvirksomhet. Campingbiler med store lasterom og overnattingsmulighet kan være et velegnet driftsmiddel i næring. Mye tyder på at flere ligningskontorer og fylkesskattekontorer har godtatt fradrag for inngående merverdiavgift ved kjøp av campingbiler til bruk i næringsvirksomhet.

Vil statsråden ta initiativ til å endre regelverket slik at det blir klar hjemmel for å gi slik fradragsett?»

Statsråd Karl Eirik Schjøtt-Pedersen: Etter merverdiavgiftsloven foreligger det ikke rett til fradrag for inngående merverdiavgift på varer og tjenester utelukkende til bruk til personbefordring, herunder anskaffelse, vedlikehold, bruk og drift. Det gjelder også for virksomheter som er registrert i merverdiavgiftsmanntallet, og innebærer derfor at anskaffelse av et personkjøretøy til bruk i avgiftspliktig virksomhet ikke gir rett til fradrag.

Hva som skal regnes som personkjøretøy, er nærmere definert i egen forskrift til merverdiavgiftsloven. Campingbiler er ansett som personkjøretøy i denne sammenheng. Fradragsett for inngående avgift er da generelt avskåret, også om kjøretøyet i tillegg til selve persontransporten brukes til varetransport og overnatting.

Anskaffelse av lastebil til bruk i avgiftspliktig virksomhet gir rett til fradrag for inngående merverdiavgift, forutsatt ordinær bruk til varetransport.

Departementet kjenner ikke til at det i praksis er godtatt fradrag for inngående merverdiavgift ved kjøp av campingbiler i strid med de regler som her er nevnt.

Jeg vil understreke at merverdiavgiften er en avgift på forbruk. Ovennevnte bestemmelser har som formål å avskjære fradragsetten for inngående merverdiavgift ved anskaffelse av forbrukslignende art innenfor avgiftspliktig virksomhet. Andre land har lignende bestemmelser, eksempelvis Sverige.

Jeg kan ikke se at det er grunnlag for å utvide fradragsetten for anskaffelse mv. av personkjøretøy, herunder campingbiler. I denne sammenheng viser jeg også til at disse bestemmelsene ble videreført i forbindelse med Stortingets behandling av merverdiavgiftsreformen.

Jeg gjør for øvrig oppmerksom på at det innen skatteretten gjelder andre regler med hensyn til fradrag for utgifter til bil i næring.

Lodve Solholm (Frp): Eg takkar statsråden for svaret; eg er sjølvsagt skuffa over det. Ein ser at mottoet i Arbeidarpartiet held seg oppe: Med skattar, avgifter og offentlege inngrep skal vi tyngjast ned.

Dersom ein kjøper ein lastebil med skap og soveplass og utfører den same tenesta – eg kjenner ein som har ein slik campingbil – er alt i orden. Og når ein campingbil kan registrerast som lastebil, ser ikkje eg problemet her, korfor vi ikkje har moglegheit til å behandle dette likt.

Så seier statsråden at moms er avgift på forbruk. Kan statsråden då forklare meg korleis bruk av ein campingbil registrert som lastebil til transport av varer og som buplass, er forbruk, medan bruk av ein lastebil til nøyaktig det same ikkje er det?

Statsråd Karl Eirik Schjøtt-Pedersen: Jeg vil bare vise til det jeg sa i mitt hovedsvar, at dersom man anskaffer en lastebil til avgiftspliktig virksomhet, gir det rett til fradrag for inngående merverdiavgift, forutsatt ordinær

bruk til varetransport. Det sentrale spørsmål her er selvfølgelig spørsmålet om varetransport og næringsaktivitet.

Lodve Solholm (Frp): Statsråden seier også at departementet ikkje kjenner til at det kanskje er ei forskjellsbehandling mellom dei enkelte skattekontora. Vi sit inne med opplysning om at det er sannsynleg at så skjer, for dette kan jo vere eit skjønsspørsmål. I og med at regelverket opnar for at ein campingbil skal kunne registrerast som lastebil, er det ikkje så vanskeleg å forstå at ei skjønnsavgjerd ved enkelte kontor då vil bli at ja vel, ok, når ein campingbil er registrert som lastebil og kan vere det etter regelverket, bør kanskje også campingbilen i næringsverksemd bli vurdert på same måten som ein lastebil.

Det er då berre å konstatere at statsråden ikkje er villig til å endre på dette, legge forholda til rette for å utvikle arbeidsplassar, så då må kanskje andre gjere det.

Statsråd Karl Eirik Schjøtt-Pedersen: Jeg vil bare generelt understreke at det er mange særs vanskelige avgrensninger innenfor merverdiavgiftsregelverket. Her står vi overfor en av dem.

Jeg har for øvrig vist til at man fra departementets side ikke kjenner til at det i praksis er godtatt fradrag for inngående merverdiavgift ved kjøp av campingbiler i strid med de reglene som jeg her ellers har redegjort for.

S p ø r s m å l 5

Magnhild Meltveit Kleppa (Sp): Eg skal få stilla følgjande spørsmål til finansministeren:

«Dei landa som er mest aktuelle for eksport til Noreg av veksthusprodukt i den norske produksjonsperioden, t.d. Danmark og Nederland, har omfattande fritaksordningar for energiavgifter og også avtalar om energisparetiltak. I Noreg har veksthusnæringa hatt ein merkbar inntektsreduksjon m.a. som følgje av høg oljepris.

Vil statsråden ta initiativ for å sikra meir stabile og forutsigbare rammevilkår for denne næringa?»

Statsråd Karl Eirik Schjøtt-Pedersen: La meg her først få lov til å vise til at veksthusnæringens generelle rammevilkår og inntektsutvikling i stor grad blir regulert gjennom jordbruksavtalen. Jordbruksorganisasjonene har anledning til å ta opp spørsmål knyttet til rammevilkår og inntektsutvikling for denne næringen i forhandlingene med staten. Siden jordbruksforhandlingene mellom organisasjonene og staten nå pågår, som kjent, finner jeg det ikke riktig av meg å gå inn på konkrete spørsmål som det nå forhandles om.

Representanten Meltveit Kleppa viser til veksthusnæringens rammebetingelser i andre land. Jeg vil da minne om at den norske veksthusnæringen i all hovedsak leverer produkter til hjemmemarkedet. Ved at vi praktiserer et importvern med til dels meget høye tollsats, er næringen i stor grad skjermet mot konkurranse fra andre land. For mange produkter blir tollsatsene fastsatt med sikte på å oppfylle jordbruksavtalens bestemmelser om

målpriser. Det innebærer bl.a. en kompensasjon for generelt høyere kostnader og lavere effektivitet i norsk veksthusnæring sammenliknet med veksthusnæringen i andre land. Siden mange produkter på denne måten i stor grad er skjermet mot utenlandsk konkurranse, er det etter min oppfatning ikke særlig relevant å se dette spørsmålet i forhold til konkurransesituasjonen med andre land.

Representanten peker på at veksthusnæringen har hatt en ugunstig inntektsutvikling som følge av høy oljepris. Høy oljepris gir imidlertid økte realøkonomiske kostnader som rammer all bruk av petroleumsprodukter. Avgiften på fyringsolje som ble foreslått og innført i 2000 av regjeringen Bondevik, har bl.a. til hensikt å motvirke at økt elavgift skulle gi en overgang til økt bruk av olje til fyring. Det er kun treforedlings-, sildemel- og fiskemelindustrien som er fritatt fra denne avgiften. Dette er næringer som i motsetning til veksthusnæringen er svært konkurranseutsatt. Veksthusnæringen har dessuten gode skatte- og avgiftsmessige rammebetingelser for øvrig. Næringen er fritatt for elavgiften og har høyere avskrivningssats på driftsbygninger enn det som gjelder for øvrig. I tillegg er veksthusnæringen også omfattet av andre særskilte skatteregler som gjelder for jordbruket, bl.a. det særskilte fradraget i næringsinntekt og lavere trygdeavgift.

Magnhild Meltveit Kleppa (Sp): Eg takkar for svaret.

Dette handlar om reduserte inntekter, og det handlar om ein svekt konkurransesituasjon i Noreg. For eit tomat-/agurkgartneri som berre brukar olje, har prisstigninga frå 1998 til 2001 vore 103 pst. Kostnadsauken på grunn av auka oljepris er av næringa sjølv rekna til å vera 110 000–120 000 kr pr. årsverk. Dette må kunna kallast ein utilsikta verknad. Eg går ut frå at finansministeren er einig med meg i det.

Veksthusnæringa har, som statsråden seier, fritak for elavgift. Grunnavgifta på fyringsolje, som er innført for å hindra overgang til olje som følgje av auka straumpris, rammar altså brukarar som ikkje har moglegheit til ein slik overgang. Vil finansministeren sjå nærare på den situasjonen som næringa sjølv no gjer greie for?

K e n n e t h S v e n d s e n hadde her overtatt presidentplassen.

Statsråd Karl Eirik Schjøtt-Pedersen: Jeg registrerer det som representanten her tar opp, og jeg registrerer også de synspunktene som er kommet fra næringen.

Generelt vil jeg understreke det jeg sa innledningsvis i mitt svar, at jordbruksnæringen har anledning til å ta opp spørsmål knyttet til rammevilkår og inntektsutvikling for næringen gjennom forhandlingene med staten, og at det for så vidt er et naturlig sted å ta opp denne typen spørsmål. Det andre er, som jeg også viste til, at den avgiften på fyringsolje som ble foreslått og innført i 2000 av regjeringen Bondevik, hadde som hensikt å motvirke at økt elavgift skulle gi en overgang til økt bruk av olje til fyring, og for det tredje at de næringer som har et slikt fri-

tak, er sterkt konkurranseutsatt og i en noe annen situasjon enn det som er situasjonen for veksthusnæringen.

Jeg skal imidlertid ta med meg de synspunktene som representanten her reiser, i den videre behandling.

Magnhild Meltveit Kleppa (Sp): Når det gjeld konkurransesituasjonen i Noreg, lat meg seia at der har næringsa sjølv ei anna oppfatning. Men eg er glad for at finansministeren òg seier at han vil ta med seg desse synspunkta tilbake.

Eg finn grunn til å minna om at for fyrste gong i historia var det i behandlinga av landbruksmeldinga i fjor eit eige avsnitt som gjeld gartneri/hagebruk – og poteter, står det i tillegg som overskrifta. Der er det noko som finansministeren bør merka seg. Ein samla komite seier:

«Komiteen mener næringen fortsatt har potensiale for vidare utvikling og produksjon, verdiskaping og sysselsetting. Komiteen vil derfor peke på behovet for virkemidlar som gir optimisme og investeringslyst.»

Så har Stortinget forverra situasjonen etter finansministeren sitt forslag no i 2001 når det gjeld avgifter på fyringsolje, og altså gjort eit vedtak som er utanom jordbruksforhandlingane. Eg ber finansministeren følgja opp i forhold til optimisme og investeringslyst.

Statsråd Karl Eirik Schjøtt-Pedersen: Jeg må igjen få lov å vise til at begrunnelsen fra regjeringa Bondevik i forhold til avgiften på fyringsolje var jo nettopp at denne likebehandlingen i forhold til elavgiften ikke skulle føre til en generelt økt overgang, og at det ikke ble foreslått unntak for veksthusnæringen på samme måte som for treforedlings-, sildemel- og fiskemelindustrien. Til tross for det merker jeg meg, som sagt, det som representanten sier, og tar det med meg tilbake.

S p ø r s m å l 6

Valgerd Svarstad Haugland (KrF): Eg ynskjer å stilla følgjande spørsmål til helseministeren:

«I 2000 ble det utført 14 635 svangerskapsavbrudd. Dette er 356 flere enn året før. Økningen har vært sterkest i de yngste aldersgruppene, den høyeste siden 1990. Vi er også kjent med at etter at angrepillen ble reseptfri, har det skjedd en kraftig økning i salget av denne, de 3 første månedene en økning på 83 pst.

Hva gjør Regjeringen for å følge opp handlingsplanen «Forebygging av uønsket svangerskap og abort 1999-2003», som sentrumsregjeringen la frem?»

Statsråd Tore Tønne: Det er riktig at det i fjor ble utført 365 eller 2 ½ pst. flere svangerskapsavbrudd enn året før, og at økningen var sterkest i aldersgruppene under 25 år. I hele perioden vi har denne statistikken for, dvs. de siste 22 år, har det imidlertid vært svingninger mellom de enkelte år. Helsemyndighetene følger utviklingen nøye og vurderer hele tiden om det kan avdekkes bestemte trender eller årsakssammenhenger. Generelt sett bør man vel være forsiktig med å tillegge enkeltobservasjoner for stor betydning i en slik sammenheng.

Handlingsplan for forebygging av uønsket svangerskap og abort følges opp av Statens helsetilsyn og Sosial- og helsedepartementet på samme måte som under forrige regjering. Virkemidler som det legges særlig vekt på i gjennomføringen av handlingsplanen, er bl.a.

- tiltak som bidrar til å styrke unges seksuelle trygghet
- god kunnskap om seksualitet og prevensjon
- lokale, lett tilgjengelige helsetilbud til ungdom
- lett tilgjengelighet til prevensjon

Det pågår kontinuerlig en rekke tiltak for å forebygge uønsket svangerskap og abort som kan hjelpe til med å styrke gutters og jenters evne til å sette grenser. Dette arbeidet foregår i regi av skole, helsestasjon for ungdom, skolehelsetjeneste, organisasjoner og lag, og jeg tillegger dette arbeidet stor betydning.

Sentralt følger departementet opp følgende tiltak: SUSS-telefonen er en rådgivningstelefon for ungdom med formål å forebygge uønskede svangerskap og svangerskapsavbrudd og Telefonen for seksuell helse er et tilbud rettet mot voksne.

I samarbeid med Kirke-, utdannings- og forskningsdepartementet og Sosial- og helsedepartementet utvikler Læringscenteret veiledningsmaterieil for lærere til bruk i undervisningen om samliv, seksualitet og prevensjon. Veiledningsmaterieillet vil bli distribuert til samtlige lærere i ungdomsskolen innen skolestart i høst.

Prosjektet «Forsøk med samlivs- og prevensjonsveiledning i kommuner 1997-2000» er inne i avslutningsfasen. Forsøket går ut på å øke tilgjengeligheten til, styrke informasjon og veiledning om og gi økt tillit til p-piller som trygg prevensjon gjennom forskrivningsrett til helsesøstre og jordmødre og ved gratis utdeling. Resultatene fra prosjektet vil bli offentliggjort i nærmeste fremtid.

Det er viktig å følge nøye med når det gjelder utviklingen i abortraten blant unge, for å kunne motvirke uheldige tendenser. Økt aborttall blant de yngste i enkelte fylker skal tas alvorlig, og den spesielle innsatsen som er i gang i forhold til tenåringer og unge voksne i fylkene, skal videreføres.

Valgerd Svarstad Haugland (KrF): Eg takkar for svaret, men vil følgja opp.

Ein ting er at ein ikkje kan ta svingingane så alvorleg, som ministeren svarer, men når vi ser at det er ein sterk auke hos dei yngste, synest eg at vi skal ta det som eit varsku. Det er nemleg den mest sårbare gruppa.

Nå har vi faktisk gitt meir informasjon, vi har gjort prevensjonen meir tilgjengeleg, vi har gjort ei rekkje ting for å få ned talet på svangerskapsavbrot. Og dei som ynskjer at angrepilla skal vera reseptfri, har sagt at dersom den blir det, vil det føra til færre abortar. Men når vi ser at det ikkje skjer, er spørsmålet mitt: Kor mykje vekt har ein eigenleg lagt på den etiske dimensjonen i prevensjons- og abortrettleiinga? Ein ting er å få svar på tekniskar og kva ein kan bruka for ikkje å bli gravid, men det andre som ein òg må leggja vekt på, spesielt hos dei yngste, er den etiske dimensjonen: det å klara å la vera, det å ha ei haldning til dette – ikkje berre det at prevensjonen

skal vera tilgjengeleg, men òg at ein legg vekt på det etiske.

Statsråd Tore Tønne: Jeg vil igjen gå tilbake til mitt svar på hovedspørsmålet og si at oppfølgingen av den handlingsplanen som det var spørsmål om, skjer etter de samme retningslinjer og med den samme innsats som tilfellet var under den forrige regjering.

Jeg er helt enig i at når man får enkeltobservasjoner som i dette tilfellet, så er det all grunn til å ta det som et varsku og følge utviklingen svært nøye for å se om dette kan være uttrykk for en trend som ikke er ønskelig. Det jeg mente å si, er at man kanskje skal være forsiktig med å trekke konklusjoner om trender eller årsakssammenhenger på basis av enkeltobservasjoner.

Jeg vil også si at det har gått relativt kort tid fra den pillen som det her er snakk om – nødprevensjonsspillen – ble godkjent for reseptfritt salg, til man har de observasjoner som det er vist til her. Jeg mener at det er for kort tid til at man kan trekke noen klare konklusjoner om årsakssammenhenger. Men for øvrig vil jeg også si at de etiske sider ved dette arbeidet tillegges stor vekt.

Valgerd Svarstad Haugland (KrF): I handlingsplanen blir det òg lagt vekt på forskning om førebygging av uynskt svangerskap, bl.a. Norges forskningsråd sitt forskningsprogram, Forebyggende helsearbeid, for programperioden 1997-2000. Har Regjeringa gjennom dette arbeidet fått del i ny og nyttig kunnskap som kan leggest til grunn for forebyggjande tiltak i tida framover? Det er den eine delen av spørsmålet mitt. Den andre går på at vi kan ha to måtar å sjå på forebyggjande arbeid på. Den eine er å førebyggja svangerskap, og den andre er å førebyggja abort når svangerskapet er eit faktum. Då vil eg be helseministeren svara på om Regjeringa i framtida vil sørjja for at god rettleiing er tilgjengeleg, og at ein ikkje legg opp til kutt f.eks. i det eine frivillige tilbodet vi har når det gjeld hjelp og støtte til uynskte gravide, nemleg Alternativ til abort i Norge. Det vart kutta ganske drastisk ned på budsjettet som vart føreslått frå Regjeringa si side sist. Vi klarte å retta opp igjen desse kutta og meir til. Kan ministeren iallfall vera ein talsmann for at denne organisasjonen får behalda støtta si?

Statsråd Tore Tønne: Jeg føler så absolutt et ansvar for å sørge for at det gis god veiledning på disse områdene. Det kan jeg bekrefte, uten at jeg dermed kan gå noe nærmere inn på budsjettmessige konsekvenser av det. Men det er et helt klart ansvar å sørge for at det gis god veiledning både når det gjelder forebygging av uønsket svangerskap, og omkring abort i alminnelighet.

Når det gjelder det første spørsmålet, hvilken kunnskap eller hvilke konklusjoner man kan trekke ut av det forskningsarbeid som representanten her viser til, må jeg bare medgi at jeg i øyeblikket ikke har oversikt over det som gir meg grunnlag til å gi noe fullgodt svar. Så det må jeg få lov til å komme tilbake til.

S p ø r s m å l 7

Arne Lyngstad (KrF): Jeg vil tillate meg å stille følgende spørsmål til helseministeren:

«Statens helsetilsyn mener tilstanden i skolehelsetjenesten er kritisk, ifølge Aftenposten 26. februar 2001. Rapporter fra fylkeslegene avdekker brudd på lover og forskrifter i 63 pst. av undersøkte kommuner. Den politiske ledelse i Sosial- og helsedepartementet ville den gang ikke kommentere disse opplysningene.

Hva mener statsråden må gjøres for å styrke skolehelsetjenesten i både grunnskole og videregående skole?»

Statsråd Tore Tønne: De foreløpige rapporter fra tilsynet med skolehelsetjenesten som ble gjengitt i Aftenposten 26. februar i år, ble tatt opp i spørretimen 7. mars av representanten John Alvheim. Jeg kommenterte den gang de forhold som var avdekket gjennom dette tilsynet.

Den endelige rapporten fra Statens helsetilsyn er ennå ikke ferdigstilt og oversendt departementet. Den skal etter planen foreligge i nærmeste framtid. I en foreløpig rapport fra Statens helsetilsyn, fra fylkeslegenes felles tilsyn med skolehelsetjenesten i 60 kommuner, sies det bl.a.:

«Tilsynet viser at de fleste kommunene gir tilbud om skolehelsetjeneste. Kommunene prioriterer skoleelevene i barne- og ungdomsskolene. Manglene er størst i videregående skoler der tilbudet er fraværende (10 kommuner), eller svært mangelfullt. Et fåtall av kommunene har etablert et internkontrollsystem for å sikre at myndighetskrav og faglige standarder følges. Dette medfører at kommunene har for dårlig ressursstyring og kontroll på tjenesten. Tilsynet viser at tilbud om medisinske undersøkelser, individuell helseveiledning og oppfølging av elever med spesielle behov er mangelfullt. Dette gjelder særlig for videregående skoler. Kommunene oppgir at årsaken er ressursmangel.»

Jeg siterer videre:

«Det framkommer også i en del kommuner at egen evaluering og rapportering ikke fører til endringer på tross av at man er klar over regelverksbruddene. De mangler som er avdekket ved tilsynet, vil bli fulgt opp av fylkeslegene.»

Skolehelsetjenesten reguleres av lov om helsetjenester i kommunene og av forskrift om helsetjenester i skoler. Skolehelsetjenesten er et kommunalt ansvar og finansieres gjennom rammebevilgningene til kommunene.

Helsefremmende og forebyggende arbeid overfor barn og ungdom er et satsingsområde for Regjeringen. De viktigste nasjonale satsinger som har betydning for helsestasjons- og skolehelsetjenesten, er følgende:

1. Opptrappingsplan for psykisk helse 1999-2006 er ment å være sentral i utviklingen av helsestasjons- og skolehelsetjenesten, og da spesielt når det gjelder tilbud til ungdom. For å øke innsatsen innen det psykososiale arbeidsområdet ved helsestasjons- og skolehelsetjenesten har staten øremerket midler til disse tjenestene i planperioden med 800 årsverk.

2. I Nasjonal kreftplan 1998-2003 er det gjort framlegg om 100 mill. kr til styrking av kommunenes lokale engasjement på forebyggingsområdet kost, mosjon og røykfrihet, planperioden sett under ett. Deler av midlene er fordelt mellom Statens tobakksskaderåd og Statens råd for ernæring og fysisk aktivitet. Arbeidet overfor barn og unge innen satsingsområdet kost, mosjon og røykfrihet blir fulgt opp av forebyggingsrådgiverne ved fylkeslegekontorene. I kommunene er helsestasjons- og skolehelsetjenesten viktige aktører på dette feltet.
3. I Handlingsplan for forebygging av uønsket svangerskap og abort 1999-2003 vil det årlig bli stilt til disposisjon ca. 10 mill. kr som bl.a. skal gå til kommunale prosjekt gjennom styrking av tilbudene ved helsestasjon for ungdom, prevensjonsveiledning og tverrfaglig og tverrsektorielt samarbeid med skolehelsetjenesten.
4. «Veileder i helsestasjons- og skolehelsetjenesten», som ble sendt ut til alle kommuner i 1998, har som formål å øke den helsefremmende og primærforebyggende innsatsen på en måte som har positiv effekt på helsen til barn og ungdom. Det overordnede målet med aktivitetene er å støtte kommunene i den ønskede omleggingen og det kontinuerlige kvalitetsforbedringsarbeidet i helsestasjons- og skolehelsetjenesten.
5. Når det gjelder opplæring, formidling og forskning, har Statens institutt for folkehelse kompetanse på disse viktige områdene for helsestasjons- og skolehelsetjenesten. Videre utvikler Statens institutt for folkehelse metoder for kunnskapshåndtering og formidler forskningsbasert informasjon og kunnskap til aktuelle brukere i kommunene.

Det tas sikte på å bygge opp kompetansemiljø, styrke tverrfaglig etter- og videreutdanningstilbud i helsefremmende og forebyggende arbeid, og fokusere på barn og unge og helsestasjons- og skolehelsetjenesten i bl.a. «Program for forskning i forebyggende helsearbeid» ved Norges forskningsråd.

Til slutt vil jeg si at rapporten fra Statens helsetilsyn vil inneholde konkrete forslag til oppfølging av tilsynet med skolehelsetjenesten. Ytterligere tiltak overfor kommunene vil bli vurdert i lys av denne endelige rapporten og de forslag som den inneholder, så snart den foreligger.

Arne Lyngstad (KrF): Jeg takker statsråden for svaret.

Svaret viser at det er nødvendig med et politisk press for å få fram resultater, da Helsetilsynet ennå ikke har klart å ferdigstille denne rapporten som de har jobbet med i – jeg tror faktisk det er – et halvt års tid allerede.

Jeg har også lagt merke til at de tiltak som statsråden nevner, er planer som ble satt i gang av den forrige regjeringen. Skolehelsetjenesten er da integrert i disse planene. Det er for så vidt vel og bra, men det viser seg altså at det er behov for å følge opp dette. Skolehelsetjenesten er jo et lavterskelhelsetilbud, og det er svært bekymringsfullt det som nå avdekkes.

Flere tiltak kan tenkes å være nødvendig, som samarbeid med andre etater, f.eks. barnevernet, men det er også viktig å tydeliggjøre ansvaret for skoleeier. Spesielt det som gjelder videregående skole, trakk jo også statsråden fram som bekymringsfullt.

Vil statsråden vurdere å gi skoleeier ansvaret for skolehelsetjenesten?

Statsråd Tore Tønne: For det første vil jeg si at den rapporten som vi her snakker om, og som det er pekt på at man nå har arbeidet med i et halvt års tid, er resultat av det særskilte tilsyn med skolehelsetjenesten som man iverksatte i 2000, og som ble gjennomført i løpet av 2000. Vi har altså fått de foreløpige rapporter, og Helseilsynet bruker, naturlig nok, noe tid, ikke bare på å sammenstille og konkludere i disse rapportene, men også på å utvikle forslag til tiltak som skal gjennomføres for å rette på de feil og svakheter som er avdekket gjennom tilsynet. Den rapporten ventes å foreligge i nær framtid. Jeg syns det er en rimelig tid som er brukt på dette, og det vil også være mitt ansvar å videreføre de forslag som kommer fra Helsetilsynet om gjennomføring av tiltak.

Det er riktig at de planene som jeg her refererte til, er planer som er utviklet under den forrige regjering. Jeg har ikke noe problem med å si at det er gode planer, og at det er et viktig ansvar ikke bare å utvikle planene, men å sørge for at de også blir gjennomført. Jeg anser det som faktisk viktigere enn nå å utvikle enda nye planer bare for at de skulle være fra en annen regjering enn den som egentlig fremla dem.

Arne Lyngstad (KrF): Jeg takker statsråden for svaret. Jeg registrerte at han ikke hadde noen nye svar og ikke ville gå inn på spørsmålet om hvorvidt en ville vurdere å gi skoleeier ansvaret, slik at det ikke nødvendigvis bare er hjemlet i kommunehelsetjenesteloven, slik det er i dag.

Statsråden pekte også på at det er behov for ressurser. Men det jeg føler det er mest behov for, er faktisk politisk oppmerksomhet fra Regjeringen – ja, også fra statsråden – på skolehelsetjenesten og de mangler som er avslørt også i den foreløpige rapporten.

Mitt spørsmål til statsråden blir: Når vil statsråden komme til Stortinget med tiltakene?

Statsråd Tore Tønne: Når det gjelder det helt spesielle spørsmålet om å overlate til skoleeieren dette ansvaret, er svaret at det også er av de ting som det selvfølgelig vil være anledning til å vurdere i forbindelse med fremleggelsen av den rapporten som vi nå avventer.

Når det gjelder den politiske oppmerksomhet, skal jeg selvfølgelig ta til etterretning at det er et behov for det. Jeg vil foretrekke å knytte den oppmerksomheten først og fremst til forslag om konkrete forbedringstiltak, fremfor i og for seg bare å understreke betydningen av at det ansvar som her er tillagt kommunene, blir fulgt opp, men begge deler er fullt mulig. Jeg legger først og fremst nå vekt på å utvikle de konkrete oppfølgingstiltak etter det tilsyn som er gjennomført. Jeg regner med å få god an-

ledning til å komme tilbake til Stortinget med redegjørelse for det i forbindelse med de fremlegg som vil følge i budsjettssammenheng eller på annen måte til høsten.

Presidenten: Vi går da til spørsmål 21.

S p ø r s m å l 2 1

Presidenten: Dette spørsmålet, fra representanten Per Sandberg til barne- og familieministeren, vil bli besvart av helseministeren på vegne av barne- og familieministeren.

Per Sandberg (Frp): Da blir mitt spørsmål stilt til helseministeren:

«I dag er regelverket slik at en mor i en farskapstvist kan nekte at det tas en DNA-test av barnet slik at denne kan sammenliknes med en tilsvarende test av den påståtte faren. Over hele landet er det en rekke fedre som påstår at de er ilagt farskap for barn som de ikke er far til.

Er statsråden enig i at det må innføres en lovhjemmel for at det kan kreves at barnet skal DNA-testes i farskapsaker?»

Statsråd Tore Tønne: I forståelse med representanten Sandberg vil jeg besvare spørsmålet på vegne av barne- og familieministeren.

Innledningsvis vil jeg kort redegjøre for barnelovens regler om farskapsfastsettelse. Juridisk farskap til et barn fastsettes som oftest enten som følge av morens ekteskap eller fordi barnets far uten videre erkjenner farskapet til barnet. Det offentlige har ansvar for å fastsette farskap til et barn når dette ikke følger av ekteskap eller erkjennelse. I slike tilfeller blir partene som oftest pålagt å ta blodprøver for å fremskaffe bevis for det biologiske farskapet. Barneloven gir både fylkestyngdekontoret og retten hjemmel til å pålegge blodprøvetaking. Dersom blodprøve ikke blir avgitt frivillig, kan retten fastsette tvangsbot som løper fram til blodprøven blir avgitt. Retten kan istedenfor tvangsbot bestemme at vedkommende kan hentes av politiet og fremstilles for lege for blodprøvetaking. Reglene om hvem som kan pålegges å avgi blodprøve, og hvilke tvangsmidler som kan benyttes, gjelder både for moren, barnet og de som er oppgitt som fedre.

Der farskapet er fastsatt ved erkjennelse eller følger av ekteskap, kan hver av foreldrene reise endringssak for domstolen dersom vedkommende legger fram nye opplysninger som tyder på at en annen kan være far til barnet. Etter gjeldende rett kan det være aktuelt med blodprøvetaking i forbindelse med endring av farskap i to situasjoner: for det første etter pålegg fra retten og for det annet på bakgrunn av frivillighet fra partene. Når det skal gjøres inngrep i enkeltmenneskers personlige sfære, er det viktig at det tas hensyn til individets rettsikkerhet. Disse hensyn ivaretas der blodprøvetaking pålegges av retten gjennom de prosessuelle skrankene for hvilke endringssaker som tillates ført, og gjennom rettens vurdering av behovet for å pålegge blodprøver. I saker som ikke går for retten, kan blodprøvetaking bare skje etter

samtykke fra partene. Der vilkårene for å reise sak for retten ikke er oppfylt, tilsier hensynet til partenes personlige integritet at den ene parten ikke skal kunne pålegge den andre parten å ta blodprøve mot dennes vilje.

Skal mor eller far reise sak om endring av farskapet, må saken reises innen ett år etter at vedkommende ble kjent med opplysningene som tyder på at en annen kan være far. Bakgrunnen for dette er hensynet til ro og stabilitet rundt farskapet. Følger farskapet av erkjennelse, innebærer det at vedkommende mann bevisst har valgt å stå som barnets far og påtatt seg en juridisk og sosial forpliktelse. Dette kan gjelde på tross av at han kjenner til at det fins andre mulige fedre. Det vil kunne gi uheldige utslag dersom en mann som har erkjent farskapet til tross for at han sitter på opplysninger om at en annen kan være eller er barnets far, skal kunne vente så lenge han vil med å få farskapet opphevet.

Barnelovens regler om endring av farskap tar utgangspunkt i hva som er best for barnet, herunder hensynet til å skape ro om forholdet. Foreldrenes interesser og behov må i denne sammenheng vike for barnets. For å ivareta barnets interesser har barneloven regler om barns rett til å bli hørt, og gir barnet mer selvbestemmelsesrett etter hvert som barnet blir eldre. Disse reglene vil også innebære at det ikke nødvendigvis kan tas blodprøve av større barn mot barnets vilje, selv om far ønsker blodprøve.

Det vil i mange tilfeller være til barnets beste at det skapes klarhet omkring det biologiske farskapet. Det bør imidlertid ikke være slik at den enkelte far når som helst skal kunne kreve at barnet stiller opp på blodprøvetaking for at han skal få klarhet i sin tvil vedrørende farskapet. En slik regel vil kunne stride mot barnets beste i det enkelte tilfellet. Barnets behov for klarhet omkring farskapet er sikret ved at barnet alltid kan reise sak om endring av farskapet.

Barn over 18 år kan selv bestemme om det skal stille til blodprøvetaking. Ønsker ikke barnet å delta, kan altså foreldrenes mulighet til å få visshet omkring farskapet være blokkert.

På denne bakgrunn er jeg ikke sikker på om det er til barnets beste å innføre en regel som gir far en ubetinget rett til å pålegge barnet å stille til DNA-test. Endringer i barneloven vil imidlertid alltid bli vurdert dersom det kan reises tvil om bestemmelser i loven er til barnets beste.

Per Sandberg (Frp): Jeg syns statsråden peker på problemet, og det er bra, men jeg blir litt skuffet og skremt over konklusjonene. For jeg tolker svaret slik at Regjeringen og statsråden tolker barnets beste dit hen at det *ikke* er til barnets beste å vite hvem som er dets biologiske far.

Det som er problemet, er jo selve tolkningen av barneloven vedrørende foreldreansvaret. Retten til samtykke i personlige forhold for barn hindrer altså far i å undersøke om han faktisk er den biologiske faren.

Nå er det jo litt endringer i dette, og jeg vil i første runde spørre statsråden om ikke Regjeringen også vurderer hvorvidt dette er et brudd på menneskerettighetene, et

brudd på likestillingsloven og et brudd på Barnekonvensjonen, ikke minst artikkel 8 punkt 1 i FNs barnekonvensjon, som akkurat går på dette med å bevare barnets rett til egen identitet. Det er mitt første spørsmål til statsråden.

Statsråd Tore Tønne: Jeg vil tro at det også tidligere er vurdert og konkludert med at den rettsstilstand som vi har på dette området, ikke representerer et brudd på menneskerettigheter, likestillingslovgivning eller de øvrige bestemmelser som representanten Sandberg her viser til. Jeg vil i alle fall tro at det også er vurdert tidligere. Siden dette ikke er mitt fagsvar i Regjeringen, skal jeg ikke være kategorisk med hensyn til hvorvidt dette er vurdert i den senere tid, men det skal jeg i hvert fall nå sørge for blir klarlagt.

For øvrig er det vel ikke slik at mitt svar skal tolkes dit hen at jeg ikke mener at det generelt sett er til barnets beste at det er klarhet omkring det biologiske farskapet – det mente jeg skulle fremgå av det jeg sa – men det er en del vanskelige avveininger knyttet til rettsvernet for den enkelte når det gjelder å pålegge DNA-tester for på den måten å avklare farskapet.

Per Sandberg (Frp): Det er jo interessant det statsråden her sier, for i Bergens Tidende i dag uttaler Peter Lødrup, professor i familierett ved Universitetet i Oslo, følgende:

«Rettsløse menn nektes å få de prøvene som kan bekreftede eller avkreftede farskap.»

Han går så langt at han i enkelte tilfeller kaller dette justismord. Han snakker spesielt om dette med arverett, hvor enkelte fedre blir dømt til å gi bort alt de har til barn som de ikke engang er i familie med.

Vi har også en sak som verserer i media for tiden. I Ytre Follo herredsrett er det nylig blitt reist en sak om endring av farskap etter barneloven § 6, hvor far har vunnet fram gjennom at han bl.a. har vært på Internett, hentet ut en søknad og deretter sendt en DNA-prøve av barnet til USA. Det er i dag fullt mulig å omgå loven gjennom å praktisere det på denne måten. Ser ikke da statsråden at vi bør endre den loven som eksisterer i dag, slik at vi får den i samsvar med det som vil bli praktisert i framtiden?

Statsråd Tore Tønne: Jeg kjenner ikke de forhold som det her vises til, verken når det gjelder professor Lødrups uttalelser eller den sak som jeg forstår har gått i Follo herredsrett, og jeg kan slik sett heller ikke her og nå si noe om hvorvidt jeg mener at det ut fra dette eller andre forhold bør gjennomføres lovendringer. Men jeg har jo ingen problemer med å si at både den type rettsavgjørelser og faglige uttalelser meget vel kan gi grunnlag for at de spørsmål som her tas opp, blir vurdert, og det synspunkt som her er fremført, vil jeg også ta med tilbake til min kollega i Regjeringen.

Presidenten: Spørsmålene 8 og 9 vil bli besvart senere. Spørsmål 10 er allerede besvart.

S p ø r s m å l 1 1

Karin Andersen (SV): Jeg vil få stille følgende spørsmål til samferdselsministeren:

«Nok en gang blir ATC på Rørosbanen forsinket og ikke ferdig før våren 2002. Dette skulle vært på plass før Åsta-ulykken. Alle utsettelsene og stadig økte kostnader skaper stor misnøye hos brukere og svekker tilliten til jernbanen. Hverken i NSB eller Jernbaneverket ser det ut til å være vilje og ressurser til å sikre framtidig persontrafikk på banen.

Er det nedlegging som er Regjeringens mål, eller vil statsråden foreslå tiltak og penger som gjør framtidig drift av banen mulig, sikker og sannsynlig?»

Statsråd Terje Moe Gustavsen: Bakgrunnen for at automatisk togstopp, ATC, ikke er tatt i bruk på Rørosbanen, er knyttet til oppfølgingen av Åsta-kommisjonens anbefalinger om bl.a. å foreta en konstruksjonsgjennomgang av signal- og sikringsanlegg på Rørosbanen, det såkalte NSB-87-anlegget. Signalanleggene på 14 stasjoner blir nå oppgradert og fornyet. Det er dette arbeidet som ikke vil være ferdig før våren 2002. Selve utbyggingen av ATC langs Rørosbanen var ferdig sommeren 2000. Driftsprøver er gjennomført, og anlegget er godkjent av Statens Jernbanetilsyn. For at fjernstyring av banestrekningene med ATC skal fungere etter hensikten, er det nødvendig at signal- og sikringsanleggene fungerer som de skal. Noe annet ville gi en falsk trygghet.

Jernbaneverket vurderte opprinnelig situasjonen slik at det ferdigbygde anlegget for automatisk togstopp ikke kunne settes i drift før reengineringsen av sikringsanleggene var gjennomført og fjernstyringen tatt i bruk. Jernbaneverket har i den senere tid, og i samråd med Statens Jernbanetilsyn, vurdert å ta i bruk anlegget for automatisk togstopp før reengineringsen er fullført. Jernbaneverket legger nå til grunn at drift på Rørosbanen med automatisk togstopp kan iverksettes fra sommeren 2001. Det vil fortsatt være togekspeditører på den enkelte stasjon fram til oppgraderingen av sikringsanleggene er fullført og fjernstyringen tatt i bruk våren 2002.

Jeg vil understreke at jeg ikke har noe mål om nedlegging av Rørosbanen, og det syns jeg framgår av den satsingen som jeg nå har redegjort for.

Karin Andersen (SV): Jeg takker for svaret.

Det er mange grunner til at et slikt spørsmål kommer, og den ene er at satsinga på sikkerhet på Rørosbanen har vært lovt ferdig mange ganger. Både før Åsta-ulykken og etter Åsta-ulykken har fristene og nivået på sikkerheten blitt stadig forskjøvet og endret og endret og endret. Nå sier ministeren at nok en gang har Jernbaneverket vurdert å ta dette i drift i 2001. Jeg oppfatter det slik, med den historien vi har på dette anlegget, og den erfaringen vi har med hvordan Jernbaneverket har håndtert sikkerheten både før og etter Åsta-ulykken, at en slik forsikring ikke er god nok. Er det slik at statsråden kan forsikre om at dette kommer i drift, eller kan vi oppleve nok en gang, slik vi har opplevd utallige ganger, at fristen igjen blir ut-

satt, og at vi får nye skuffelser og nye grunner til ikke å ha tillit til at dette arbeidet blir gjennomført på en skikkelig måte?

Statsråd Terje Moe Gustavsen: Det er klart uheldig at man har fått utsatt dette flere ganger. Bakgrunnen for det er at gjennomgangen av sikringsanlegget har vist seg å være et mer omfattende arbeid enn det man trodde. Det er slik at når det gjelder dette arbeidet, har man ikke veldig mye erfaring. Så det kan være en forklaring på at man ikke har sett hvilket omfang det har.

Jernbaneverket bruker det man har av tilgjengelige menneskelige ressurser på dette, og det er ikke noen form for økonomiske hindringer i framdriften. Jeg vil gjenta at utsettelse av denne art er uheldig, men samtidig vil jeg understreke at så lenge ikke anlegget er i full drift, fortsetter den manuelle sikkerhetsstyringen av Rørosbanen. På det grunnlaget har Jernbanetilsynet klart sagt at sikkerheten er tilfredsstillende ivaretatt på Rørosbanen.

Karin Andersen (SV): I siste nummer av «Kjøreveien» uttaler prosjektsjef Brede Neremoen at grunnen til at tiltaket blir forsinket, er at fristen ikke er godt nok begrunnet. Jeg mener at det er en helt uakseptabel forklaring. Fristen er oversittet altfor lenge, og vil statsråden nå sørge for at disse tiltakene faktisk blir gjennomført innen fristen? Hvis ikke, er det grunn til å stille spørsmål ved om Regjeringa står fast ved og kommer til å stå fast ved at Rørosbanen fortsatt skal ha persontrafikk. Det er helt avgjørende nå å gi signaler inn i NSB og Jernbaneverket om at disse tingene skal på plass, og at det er Regjeringas entydige politikk at det skal gå persontrafikk på Rørosbanen i framtida.

Statsråd Terje Moe Gustavsen: Jeg vil sørge for at Jernbaneverket har de nødvendige rammebetingelser for å ha en så hurtig framdrift som mulig i reenginerings av anlegget. Det som er begrensningen, er de personellmessige ressurser, for det kreves kompetente folk til å foreta dette. Vi er i et dilemma som går på å være trygg på at dette skjer på en fullt ut forsvarlig måte i forhold til tidsmomentet. Når vi må velge mellom disse to hensynene, er det åpenbart at vi må velge både en framdrift og en måte å arbeide på som gir den tilfredsstillende tryggheten. Vi kan ikke pushe dette arbeidet med en risiko for at sikkerheten ikke blir ivaretatt på en forsvarlig måte.

For øvrig vil jeg bare gjenta det jeg sa innledningsvis, at dersom Regjeringen hadde hatt som mål å nedlegge Rørosbanen, ville vi aldri gått inn på denne relativt omfattende satsingen.

S p ø r s m å l 1 2

Presidenten: Dette spørsmålet, fra representanten Terje Johansen til samferdselsministeren, vil bli tatt opp av representanten Borghild Tenden.

Borghild Tenden (V): Jeg vil på vegne av Terje Johansen stille følgende spørsmål til samferdselsministeren:

«I innstillingen til Nasjonal transportplan fra samferdselskomiteen sier et stort flertall at det haster med å få til en kollektivløsning til Fornebu.

Kan statsråden informere om fremdriften i denne saken?»

Statsråd Terje Moe Gustavsen: Jeg viser til omtalen av Fornebu i stortingsmeldingen om Nasjonal transportplan. Regjeringen vedtok sommeren 2000 å gjennomføre en tilleggsutredning før det kunne fattes et endelig vedtak om valg av kollektivløsning for Fornebu. Et omfattende utredningsarbeid er nå gjennomført, og saken ble lagt ut til høring og offentlig ettersyn den 30. mars 2001. Utredningen omfatter bl.a. buss, bybane, automatbane mellom Fornebu og Lysaker samt to jernbanealternativer i form av grenbane fra Lysaker og et alternativ hvor nytt dobbeltspor er ført via Fornebu, de såkalte J6/J7-alternativer. Tilleggsutredningen belyser i større grad konsekvensene av utbyggingen på Fornebu for korridoren som helhet enn tidligere utredninger.

Høringen som avsluttes 6. juni i år, vil sammen med sluttbehandlingen av konsekvensutredningsprosessen danne grunnlaget for valg av løsning.

Samferdselsdepartementet tar sikte på å avklare valg av kollektivløsning inklusiv finansiering sommeren/høsten 2001 og orientere Stortinget om saken i statsbudsjettet for 2002.

Borghild Tenden (V): Jeg takker statsråden for svaret.

Bakgrunnen for spørsmålet er bekymringen for den store merbelastningen på Norges mest trafikerte vei, E18, når Telenor og IT Fornebu er på full fart inn på Fornebu. Den forrige arbeiderpartiregjeringen lovet at en baneløsning skulle være på plass først. Deretter kunne man gi grønt lys for næringsutvikling. Dette henger ikke sammen. Spørsmålet mitt er: Når vil baneløsningen være på plass?

Statsråd Terje Moe Gustavsen: Jeg vil igjen understreke at det ikke er valgt kollektivløsning, og dermed er det heller ikke en forutsetning at det skal være en baneløsning. Det er blant de alternativer som nå ligger ute til høring, og som er blant de alternativer det skal velges mellom når høringen er avsluttet, og saken, som nevnt, legges fram for Stortinget i høst.

Det som gjorde denne tilleggsutredningen nødvendig, var at vi ikke hadde et tilfredsstillende grunnlag, slik det lå føre, da vi overtok regjeringmakten i fjor vår. Det er også slik at denne tilleggsutredningen har brakt fram atskillig ny informasjon og et atskillig bedre grunnlag for nå å treffe et endelig valg.

For øvrig er jeg aldeles enig i at det haster mye med å velge kollektivløsning av hensyn både til arbeidsplasser og boliger på Fornebu, og også av hensyn til hele vestkorridoren.

Borghild Tenden (V): Jeg takker igjen for svaret.

Meg bekjent skal Bærum kommune i kveld behandle en dispensasjonssøknad fra Telenor og IT Fornebu om innflytting eller oppstart. Dersom Bærum kommune ikke gir denne dispensasjonen, hva vil staten så gjøre? Vil de overprøve kommunen i denne saken?

Statsråd Terje Moe Gustavsen: Som representanten akkurat nå sa, har vi altså ikke Bærum kommunes behandling bak oss, men den har vi foran oss på dette punktet. Vi vil selvfølgelig vurdere det som Bærum kommunestyre kommer fram til, men jeg håper og tror at Bærum kommunestyre ser at vi også her har en framdrift som gjør det mulig å starte næringsutviklingen gjennom innflytting på Fornebu. Men, som sagt, det gjenstår altså å se etter kommunestyrets behandling i dag.

S p ø r s m å l 13

Per Roar Bredvold (Frp): Jeg ønsker å stille samferdselsministeren følgende spørsmål:

«I Hedmark som andre fylker er det blitt mer og mer vanlig at folk bruker campingvogner som en hytte store deler av året. Den flyttes fra hjemstedet og tilbake når sesongen er slutt. Ofte er dette vogner som ikke er registrert, og man har da brukt prøveskilter for å foreta denne transporten på en lovlig måte. Fra nå av er dette ikke lov, og dermed må man betale en årsavgift på 1 160 kroner.

Har statsråden forståelse for at dette føles urettferdig for de som bruker campingvognene kun som ei hytte?»

Statsråd Terje Moe Gustavsen: I henhold til vegtrafikkloven skal kjøretøy registreres. Denne registreringsplikten er dels begrunnet i alminnelige kontrollhensyn for Statens vegvesen og politiet, dels i behov for opplysninger og oversikt for andre myndigheter som har interesse av kjøretøyparken, bl.a. avgiftsmyndighetene og militære myndigheter.

I forskrift om bruk av kjøretøy § 2-6 er det gitt nærmere bestemmelser om bruk av prøvekjennemerker. Her framgår det at prøvekjennemerker bare kan brukes på registreringspliktige kjøretøy under prøving, demonstrasjon, flytting eller kjøring i forbindelse med registrering.

Meningen med prøvekjennemerker er at det skal være mulig å kunne bruke kjøretøy til bestemte formål i kort tid før det er naturlig å registrere dem. Det er derimot ikke meningen at gjentatt bruk over lengre tid skal kunne gjøres med prøvekjennemerker.

En stor del av campingvognene brukes på faste steder og flyttes mellom disse én eller to ganger pr. år. Dette må anses som normal bruk av campingvogner, og kravet om registrering vil da gjelde. Fordi det har vært noe ulik praktisering når det gjelder bruk av dagsprøvekjennemerker, røde plastskilt, på campingvogner, er dette derfor nylig innskjerpet overfor trafikkstasjonene.

Årsavgiften for campingvogntilhengere er 1 160 kr og må være betalt før registrering, mens dagsprøvekjennemerke koster 150 kr pr. gyldighetsdag. Dette er årsaken

til at mange ønsker å bruke prøvekjennemerker i stedet for å registrere vogner.

Slik er dagens regelverk. Etter mitt syn er det viktig at regelverket er lett å forstå og enkelt å praktisere, men samtidig må reglene selvfølgelig være fornuftige. Jeg har forståelse for at det kan føles urimelig å betale fullårsavgift for campingvogner som kanskje bruker vegnettet to eller tre dager i året. Derfor vil jeg ta initiativ til at det blir foretatt en vurdering av dette med sikte på at man kan komme fram til ordninger som både er praktikable og hensiktsmessige, både for dem som kjører rundt med vognene mer generelt og dem som har det behovet som representanten Bredvold pekte på.

Per Roar Bredvold (Frp): Jeg takker statsråden for svaret, som faktisk var et mer positivt svar enn det jeg nesten hadde forventet.

Dette med campingvogner som brukes som hytte, angår ganske mange. Det er ca. 20 000 campingvogner i Norge som brukes på denne måten. Ofte gjelder dette barnefamilier eller enslige, som synes at dette er en helt grei måte å feriere på, særlig i forhold til deres økonomi.

Litt på kanten av dette kan man ta eksemplet med en arbeidsbrakke. En arbeidsbrakke kan transporteres på offentlig vei, med unntak av på motorvei hvis man kjører i en hastighet på under 30 kilometer i timen. Man kan da tenke seg at en campingvogn, hypotetisk, kan brukes som arbeidsbrakke og på den måte transporteres. Ser statsråden en parallell her og urettferdigheten i dette?

Statsråd Terje Moe Gustavsen: Jeg er litt usikker på om jeg ser den klare parallellen, for jeg tror at campingvogner kan komme til å bli til irritasjon for mange andre medtrafikanter hvis det skulle bli relativt mange som kjører i en hastighet på maksimalt 30 kilometer i timen. Jeg er ikke sikker på at det er veien å gå.

I øyeblikket er jeg ikke beredt til å gå dypere inn i de vurderinger som må foretas, og her må det foretas grundige vurderinger av hva som er både riktig og viktig trafikkikkerhetsmessig, og hva som er riktig og viktig i forhold til avgiftsmyndigheter generelt. Men jeg gjentar det jeg har sagt: Jeg forstår problemstillingen, og vil på det grunnlaget gå inn og vurdere dette nærmere.

Per Roar Bredvold (Frp): Jeg takker statsråden for svaret.

Jeg håper at den praksisen vi har i dag, kan fortsette til glede for dem som bruker campingvogn og transporterer den på den måten som praktiseres i dag, ved at en kan frakte den fra A til B med prøveskilt.

Statsråd Terje Moe Gustavsen: Jeg vil si det på den måten at jeg tror vi må finne et regelverk som er mer praktikabelt enn dagens, for noe av bakgrunnen for den problemstillingen representanten Bredvold reiser, er nettopp at det har vært ulik praktisering. Vi er ikke tjent med å ha et regelverk som praktiseres ulikt, så vi må forsøke å finne et regelverk som er praktikabelt, og som er forsvarlig både for brukere og for myndighetene.

S p ø r s m å l 1 4

Ola D. Gløtvold (Sp): Jeg ønsker å stille samferdselsministeren følgende spørsmål:

«Ifølge et oppslag i Hamar Arbeiderblad 2. mai 2001 vil ikke automatisk togkontroll, ATC, bli tatt i bruk på Rørosbanen før tidligst våren 2002. Etter Åsta-ulykken i januar 2000 ble det fra Jernbaneverket uttalt at dette arbeidet skulle forseres, og at deler av anlegget allerede var montert.

Bør ikke noen i Jernbaneverket snarest gjøres ansvarlig for denne saken, eller vil statsråden selv nå gripe inn?»

Statsråd Terje Moe Gustavsen: Når det gjelder spørsmålet om når ATC kan tas i bruk på Rørosbanen, viser jeg til mitt svar på spørsmål 11 fra representanten Karin Andersen.

Som jeg redegjorde for i mitt svar på spørsmål 11, er ATC på Rørosbanen ferdig utbygd. Denne saken er imidlertid nært knyttet til den konstruksjonsgjennomgangen som pågår av signal- og sikringsanlegget, NSB-87, langs Rørosbanen, som er en del av oppfølgingen av Åsta-kommisjonens anbefalinger. Dette arbeidet forventes å være ferdig våren 2002. Jernbaneverket vurderer nå å ta i bruk ATC langs Rørosbanen fra sommeren 2001, som et supplement til manuell togekspedering ved stasjonene. Fjernstyring av Rørosbanen vil ikke bli satt i gang før konstruksjonsgjennomgangen av NSB-87 er fullført og nødvendige tiltak er iverksatt. Dette arbeidet er, som nevnt, planlagt ferdigstilt våren 2002.

Etter det jeg forstår, er konstruksjonsgjennomgangen av sikringsanleggene NSB-87 et komplisert og nitid arbeid, som må gjøres grundig og riktig. Jeg ønsker derfor ikke å presse fram en forhastet avslutning av dette arbeidet. Jernbaneverket er fortsatt ansvarlig for sikkerheten på det nasjonale jernbanenettet, og jeg har ingen planer om å endre på dette ansvarsforholdet.

Ola D. Gløtvold (Sp): Jeg takker statsråden for svaret, men jeg er ikke fullt og helt fornøyd med det.

Jeg stiller spørsmål ved hvor kompetansen på ATC-anlegg er. Det må da finnes kompetanse både nasjonalt og internasjonalt som må kunne bistå her. Jeg er enig i at signalanlegg og ATC-anlegget hører i hop, og at begge deler skal fungere, men det går på troverdigheten løs når dette gang på gang blir utsatt. Hvis Rørosbanen fortsatt skal ha persontrafikk, må tilliten opprettes og sikkerheten komme på plass på en skikkelig måte.

Jeg har for øvrig ingen problemer med å se at man kan kombinere togekspedering med sikkerhetssystemer av automatisk art. Jeg synes at NSB kanskje skal tenke litt mer på å ha noe mer manuell betjening, slik at de kan ta imot også kunden og passasjerer. Men det er helt klart at det som man lovet skulle være på plass umiddelbart etter Åsta-ulykken, og som ifølge Jernbaneverket skulle forseres, ennå ikke er i orden og vil ikke bli det på nesten ett år.

Statsråd Terje Moe Gustavsen: La meg understreke at det som kom på plass sommeren 2000, var utbyg-

gingen av ATC. Det som da skjedde i november 2000, var at vi fikk fremleggelsen av Åsta-kommisjonens, Groth-kommisjonens, anbefaling om å ha en fullstendig reengineering av det anlegget som allerede da var installert. Og det er det man holder på med nå.

Så vidt jeg forstår, er det på disse områdene en rekke nasjonale løsninger. Jeg antar at også betegnelsen NSB-87 nettopp peker hen på det. Det medfører at det nok er noe problematisk å finne mennesker med kompetanse på dette, og at man da er henvist til å bruke den kompetansen man har, samtidig som man utvikler ny kompetanse.

Jeg vil igjen understreke at sikkerheten ivaretas på manuell måte så lenge dette arbeidet pågår. Jeg er helt enig i at det ikke er bra at man her har fått disse utsettelsene og at gjennomgangen trekker ut, men vi må til slutt foreta en avveining, om vi skal pushe dette arbeidet, eller om det skal gjennomføres på en skikkelig og grundig måte. Og da er i og for seg valget enkelt.

Ola D. Gløtvold (Sp): Jeg har også merket meg at nåværende prosjektsjef sier at datoen fortsatt kan bli skjøvet på dersom det oppdages ting som må endres. Dette gjør at det begynner å bli litt tragisk, og troverdigheten er ganske tynnslitt. Jeg skulle gjerne sett hvordan det hadde vært om en annen virksomhet hadde hatt så lang tid på å gjennomføre noe som man sa skulle prioriteres og forseres. Er det ikke da slik at noen bør gjøres ansvarlig for at man ikke har en bedre framdrift og bedre innsikt og kompetanse på dette? Det er dessverre slik at dette går på hele jernbanesystemets troverdighet og viljen til å bruke det.

Statsråd Terje Moe Gustavsen: Som jeg sa, er jeg enig i at det er beklagelig at vi har fått disse utsettelsene.

Jeg antar at når representanten Gløtvold snakker om konsekvenser, er det altså noen som eventuelt må finne på noe annet å gjøre. Det som er problemet vårt, er først og fremst mangel på god kompetanse på dette området, og jeg forutsetter at Jernbaneverket bruker det de har av kompetanse. Vi stiller opp når det gjelder økonomi på den måten at det ikke skal være noen begrensning. Da er den beste veien å gå, å sørge for at dette gjøres grundig og ordentlig. Og det er dessverre slik at det har oppstått komplikasjoner som, ønskelig sett, absolutt ikke burde være der. Men jeg tror at på lang sikt er tilliten til jernbanen absolutt tjent med at man har troverdighet med hensyn til at det er gjort en skikkelig jobb når man blir ferdig med dette.

S p ø r s m å l 1 5

Ursula Evje (Frp): «Luftfartsverket og Oslo Lufthavn Gardermoen har gitt signaler om en tredje rullebane på Gardermoen. Dette vil medføre at meget store områder må båndlegges for uoverskuelig fremtid, noe som vil gjøre det vanskelig for kommuner i området å planlegge effektivt og fremtidsrettet. En tredje rullebane med kapasitet inntil 170 000 flybevegelser vil medføre at allerede eksisterende flystøy og støysoner må utvides kraftig.

Hva vil statsråden foreta seg i sakens anledning?»

Statsråd Terje Moe Gustavsen: Jeg er kjent med at Miljøverndepartementet som fagdepartement vil ta initiativ til at det settes i gang en planprosess for å vurdere arealbruken i det flyplassnære området på tvers av kommunegrensene. Dette inkluderer bl.a. vurdering av en eventuell tredje rullebane. Hovedflyplassens langsiktige utviklingsbehov må være en sentral premiss for en slik planprosess. Planarbeidet bør skje i nært samarbeid mellom kommunene Nannestad og Ullensaker, Akerhus fylkeskommune og Luftfartsverket/Oslo Lufthavn AS.

Luftfartsverket har informert departementet om at Oslo Lufthavn AS og Luftfartsverket har startet en prosess for utarbeiding av en såkalt lufthavnplan for Oslo Lufthavn Gardermoen. Dette er et internt plandokument for Luftfartsverket og Oslo Lufthavn AS, men som også involverer berørte kommuner mv. Dette dokumentet vil inngå i det ordinære planarbeidet etter plan- og bygningslovens bestemmelser.

Jeg ser således ingen grunn til å gripe inn i forhold til en planprosess som er under oppstart, der alle berørte parter vil bli involvert.

Ursula Evje (Frp): Nå er det slik at Gardermoen har en beregnet kapasitetsgrense på 17 millioner passasjerer i året. Gatwick, som kan være sammenlignbar, har en maksimalgrense på 42 millioner passasjerer, og München har 58 millioner maks på to rullebaner. Dette betyr vel at en utvidelse av Gardermoen bør ses i forhold til en heving av utnyttelsesgraden når det gjelder passasjerer.

58 millioner er en tredobling av antall passasjerer på Gardermoen, dvs. at hele Norges befolkning, alle innbyggere, reiser enten ut eller inn over Gardermoen 12 ganger årlig. Og dette er det svært lite sannsynlig vil komme til å skje – eller hva?

Statsråd Terje Moe Gustavsen: Det forekommer meg at det er en underliggende tone i det representanten Evje sier, at man burde konstatere at Gardermoen i sin nåværende form er stor nok «for ever». Det tør ikke denne regjering ta ansvaret for uten en bred analyse. Hovedhensikten med å etablere en ny hovedflyplass var å sørge for at vi kunne legge den på et sted som hadde utviklingsmuligheter, og slik at den kunne forbli hovedflyplass i – la meg si – uoverskuelig framtid. Jeg tror derfor det er i alles interesse, og ikke minst i en total samfunnsmessig interesse, at vi sørger for å foreta en god planlegging av hvilke behov vi har i framtiden. På den måten kan vi både sikre de eventuelle nødvendige arealer og samtidig også sørge for at de arealer som trolig viser seg ikke å være nødvendig for flyplassnær virksomhet, kan frigis til andre formål.

Ursula Evje (Frp): Nå er det slik at det finnes verneverdige områder nær sagt på alle sider av den eksisterende flyplass, med den arealutnyttelse en har, så dette har ganske store kompliserte faktorer ved seg. Det er også

slik at støykartene som ble laget ved utvidelsen av Gardermoen, ikke fungerer særlig tilfredsstillende og har ikke gjort det siden Gardermoen ble åpnet. Dette, i tillegg til at både Ullensaker kommune og Nannestad kommune vil få betydelig reduksjon i sine disponible arealer og i mulighetene for fremtidsrettet planlegging, gjør dette til en ganske alvorlig sak, spesielt fordi Luftfartsverket fortsetter å behandle disse kommunene og innbyggerne der, på samme måte som da de tvangsflyttet folk fra Gardermoen.

Statsråd Terje Moe Gustavsen: Støysituasjonen vurderes for seg og er i og for seg en egen sak som håndteres i samarbeid med de berørte kommunene. Jeg er helt sikker på at vi får en grundig og god planprosess der alle sider ved dette kommer fram – det gjelder verneverdige områder, det gjelder støyforhold, det gjelder forhold knyttet til eventuell annen utnyttelse av arealene. Men jeg tror at vi må legge i bunnen at vi faktisk har lokalisert hovedflyplassen til Gardermoen med sikte på at det skal være vår hovedflyplass i framtiden. Det må være utgangspunktet for vurderingene. Jeg vil minne om at ikke minst vertskommunene var opptatt av at man skulle lokalisere hovedflyplassen til Gardermoen, og jeg tror de vil bidra positivt i en planprosess. Jeg bare gjentar: Det vil være i alles interesse at vi får en avklaring, så langt det er mulig, med hensyn til nødvendige flyplassnære behov i framtiden.

S p ø r s m å l 1 6

Steinar Bastesen (TF): Jeg har følgende spørsmål til fiskeriministeren:

«Det er mye som tyder på at beskatningen av torskestammen i Barentshavet er for sterk. Det fiskes i dag i stor grad på småfisk. For første gang i historien ser det ut som om det ikke er noen sterk årsklasse. Vi kan stå overfor den samme katastrofen som ved Newfoundland, med sammenbrudd i torskestammen. Dette vil igjen ramme de nordligste fylkene sterkt. Dette bekymrer både fiskarlagene og Kystpartiet i nordfylkene.

Hvordan ser statsråden på dette, og hvilke tiltak tenkes iverksatt?»

Statsråd Otto Gregussen: Jeg vil begynne med å si at jeg deler representanten Bastesens bekymring for beskatningsmønsteret og for det høye fiskepresset på torskebestanden. Jeg må samtidig understreke at torskestammen i Barentshavet ikke er nær en kollaps. Jeg synes derfor vi skal la sammenligningen med situasjonen på Newfoundland ligge.

Forskerne viser til at de yngste årsklassene av torsk er svake, mens de mellomliggende årsklassene, dvs. 4–7 år, er på et gjennomsnittlig nivå. Fisk eldre enn 7 år er det lite av, og langt mindre enn ønskelig. Den fiskbare delen av bestanden består dermed i stor grad av 5–7-åringer. Dette reflekteres i at bare en mindre del av de totale landingene av torsk består av eldre fisk over 7 år.

Vi har med andre ord ikke et optimalt beskatningsmønster, og med dagens bestandssammensetning kan vi heller ikke få det. Dette er bekymringsfullt og representerer klart en ikke optimal beskatning av bestanden.

Denne situasjonen har i stor grad oppstått som følge av et høyt uttak over tid. Hovedutfordringen er derfor å få uttaket ned på et bærekraftig nivå. Greier vi det, vil vi gi gytebestanden bedre vilkår for vekst og sikre et bedre beskatningsmønster.

Norge og Russland har avtalt en torskekvote på 395 000 tonn for 2001, som skal gjelde til og med 2003. Kvoten har blitt kritisert for å være for høy i forhold til kvotenivået som ble anbefalt av forskerne, og at kvoten ikke er forenlig med en føre var-tilnærming.

Til grunn for den treårige kvoten ligger imidlertid vitenskapelige vurderinger som tilsier at både gytebestand og fiskedødelighet vil komme langt innenfor føre var-grensen mot overgangen til 2004.

Usikkerhetsmomentene vil imidlertid være om forskerne har overvurdert bestanden og/eller undervurdert fiskedødeligheten. Vekstvilkårene i havet og eventuelt uregistrert fangst er to andre usikkerhetsmomenter som vi må forholde oss til. Det internasjonale havforskningsrådet, ICES, kommer med nye bestandsvurderinger og kvoteanbefalinger i månedsskiftet mai/juni. Først når disse rådene foreligger, vil vi vite om forutsetningen vi la til grunn for den treårige kvoten, holder stikk.

På bakgrunn av de nye rådene vil Den blandete norsk-russiske fiskerikommisjon foreta en vurdering av kvotenivået og andre regulerings tiltak for å bevare torskebestanden.

Steinar Bastesen (TF): Jeg takker statsråden for svaret.

Jeg er enig med ham i at det ikke fiskes optimalt. Det burde være gjort mye mer for å fiske på større fisk. Nå er vi imidlertid i den situasjon at torskekvoten for den konvensjonelle flåten i stor grad er oppfisket, og det blir stopp i det konvensjonelle fisket for kystflåten fra helgen av. Den store flåten av de minste båtene har måttet ligge på land på grunn av dårlig vær, både forrige uken og denne uken, og de største båtene har fått fiske.

Turistfisket er et annet problem i dette landet. Det er ifølge en rapport grunn til å anta at turistene drar opp oppimot 20 000 tonn fisk, i tillegg kommer fritidsfisket. Det som blir stående igjen av kvoten for resten av året, er rundt 10 000 tonn – altså en fjerdedel av det som fiskes ukontrollert av turister og fritidsfiskere.

Hva har statsråden tenkt å gjøre med dette problemet?

Statsråd Otto Gregussen: Det er riktig, som Bastesen sier, at kvoten for inneværende år for kystfiskeflåten, båter under 28 meter, er tatt. Vi har tatt et ansvarlig grep som vi må gjøre, når dette har skjedd, og dette er egentlig høyst uventet.

Når det gjelder spørsmålet om eventuelle tiltak overfor fritidsfiske eller turistfiske, så foreligger det for første gang en kvalifisert vurdering av omfanget av dette. Denne vil vi selvfølgelig studere nøye, se på premissene, se om

det er muligheter for og/eller fornuftig og tilrådelig å gripe inn fra myndighetenes side overfor dette. Da må vi tillegge biologiske hensyn, bestandshensyn, vekt, men det er samtidig klart at både fritidsfiske og turistfiske er viktig for nordmenn og for turister i Norge.

Steinar Bastesen (TF): Jeg kan ikke si meg fornøyd med svaret.

I går hadde vi en debatt her i Stortinget om fiskefusk. Jeg etterlyste en rapport som var utarbeidet av Lars Peder Brekk, mens han var statsråd i det departementet som statsråd Gregussen overtok. Den rapporten skulle være grunnlaget for et videre arbeid mot fiskefusk.

Jeg stiller da spørsmålet: Hadde statsråden kjennskap til denne rapporten og likevel ikke gjorde noe med den da han overtok departementet? Eller er det slik at han ikke hadde kjennskap til den rapporten, og at den var fjernet før han kom i departementet? Hvis så er tilfellet, så er jeg veldig bekymret for hva som skjer i Fiskeridepartementet. Kan statsråden redegjøre for dette?

Statsråd Otto Gregussen: Jeg føler meg helt trygg på at alle relevante vurderinger av fakta som vedrører enhver sak i Fiskeridepartementet som ikke har politisk karakter, som hører hjemme i det forrige regime, får jeg tilgang til.

Det har vært en rapport, et høringsutkast, om tiltak i forbindelse med regelomgåelser som har vært på høring siden 1998. Dette har vi tatt grundig tak i. Når det gjelder de forslagene som vi nå snart legger fram for Stortinget, vil representanten Bastesen kunne se at dette er møysommelig gjennomgått og reflektert der.

S p ø r s m å l 1 7

Bror Yngve Rahm (KrF): Jeg har følgende spørsmål til miljøvernministeren:

«Restaureringsarbeidene i Heddal stavkirke i Telemark er i ferd med å stanse opp som følge av manglende bevilgninger fra Riksantikvaren. Stortinget har understreket at allerede påbegynte restaureringer skal prioriteres ved ytterligere tildeling av midler. Likevel har Riksantikvaren kun tilgodesett Heddal stavkirke med 300 000 kroner, etter søknad om 1 mill. kroner.

Mener statsråden dette er i samsvar med Stortingets intensjoner, og hva kan statsråden gjøre for å sikre Heddal stavkirke en større bevilgning?»

Statsråd Siri Bjerke: Det er dokumentert et stort behov for vedlikehold og sikring av verdifulle kulturminner. Det gjelder også stavkirkene. Betydelige beløp har blitt bevilget til brannsikring av stavkirkene de senere årene, og alle stavkirkene har fått brannsikringsanlegg. Men mange av stavkirkene står også overfor store vedlikeholdsoppgaver. Disse oppgavene stiller spesielle krav både til materialbruk og håndverksutførelse, og statlige tilskudd er nødvendig for å kunne gjennomføre arbeidene.

Regjeringen varslet i forbindelse med budsjettet for 2000 at istandsetting av stavkirkene ville bli en prioritert oppgave framover. Riksantikvaren er i gang med å planlegge et stort stavkirkeprosjekt som vil ha som viktigste målsetting å sette stavkirkene i bygningsmessig stand, slik at de antikvariske verdiene sikres for ettertiden. Dette er et omfattende arbeid som vil strekke seg over en tiårsperiode.

Ved budsjettbehandlingen for 2001 understreket Stortinget betydningen av at allerede påbegynte restaureringsarbeider på kirkebygg, herunder Heddal stavkirke, Utstein Kloster og Stavanger domkirke, blir videreført.

Vedlikeholdsarbeidene på Heddal stavkirke har pågått i flere år ved hjelp av kommunale, fylkeskommunale og statlige tilskudd. I tillegg er det gitt private gaver til arbeidet. I 2001 ble det søkt om tilskudd på 1 mill. kr fra Riksantikvaren til fortsatt restaurering av Heddal stavkirke.

Bevilgning til restaurering og vedlikehold av stavkirkene gis over statsbudsjettets kap. 1429, post 72.3 Vern og sikring av middelalderbygninger og anlegg. Midlene på denne posten nyttes også til vern og sikring av andre automatisk fredede bygninger og ruiner fra middelalderen. I 2001 har Riksantikvaren bevilget ca. 1,2 mill. kr til stavkirkene fra denne posten.

Heddal stavkirke er prioritert framfor de andre stavkirkene ved tildeling av årets midler. Ti andre stavkirker som også har fått tilskudd, har fått gjennomsnittlig ca. 50 000 kr hver. De 17 resterende stavkirkene har ikke fått tilskudd i 2001. I tillegg er det i inneværende år budsjettert med 400 000 kr til oppstart av restaureringsprosjektet for stavkirkene, som jeg nevnte innledningsvis, i regi av Riksantikvaren.

Jeg mener derfor at bevilgningen til Heddal stavkirke er i samsvar med Stortingets intensjoner om å videreføre allerede påbegynte restaureringsarbeider på stavkirken. Jeg har likevel forståelse for at man nå har kommet i en spesiell situasjon på grunn av framdriften på arbeidene. Derfor vil jeg be Riksantikvaren vurdere hva som kan gjøres i samarbeid med andre for å avhjelpe denne situasjonen.

Bror Yngve Rahm (KrF): Jeg er spesielt glad for siste del av svaret til statsråden. Det gir grunnlag for en viss optimisme.

Det er ganske riktig at arbeidet ved Heddal stavkirke har pågått over mange, mange år, og den har til dels vært sjenert av stillasbygg og andre ting knyttet til restaureringen, og dette arbeidet har vært til stor plage for dem som bor der, men ikke minst vært til hinder for en fullverdig framvisning av stavkirken som et viktig kulturminne i Telemark.

Det er også riktig, som statsråden sier, at denne føyer seg inn i rekken av andre bygninger, inklusiv Utstein Kloster og Stavanger domkirke, som helt spesifikt er nevnt fra Stortingets side med ønske om ferdigstillelse. Og det er på den bakgrunn det er grunn til å stille spørsmål om ikke Riksantikvaren her har justert ned noe som Stortinget faktisk ønsker å justere ganske kraftig opp,

med tanke på en ferdigstillelse. Det fortjener man på disse tre stedene, inkludert Heddal stavkirke. Jeg vil derfor utfordre statsråden til å svare på om dette er spørsmål som hun ønsker å komme tilbake til i forbindelse med den reelle behandlingen av revidert nasjonalbudsjett som nå er rett rundt hjørnet, og i så måte være med på å sikre at midlene kan komme til Heddal stavkirke.

Statsråd Siri Bjerke: Jeg kan forsikre representanten Rahm om at jeg fullt ut deler de ambisjonene som Stortinget gav uttrykk for i årets budsjettbehandling knyttet til kulturminner generelt, stavkirkene mer spesielt og disse konkrete prosjektene som ble nevnt i budsjettinnstillingen. Jeg gjør det jeg kan for å få til en god oppfølging i en helhet. I den situasjonen er det grunn til å se på mulighetene for Heddal stavkirke én gang til.

Jeg mener likevel at dette best kan gjøres gjennom de allerede eksisterende bevilgningene, og at det er behov for en oppfølging i forhold til Riksantikvaren fra min side, og som jeg absolutt vil gjøre. Jeg vil peke på at vi har store utfordringer på sektoren, og at arbeidet med å få restaurert stavkirkene vil ta flere år. Jeg vil også vise til behovet for å få et godt faglig grunnlag i det prosjektet som Riksantikvaren har satt i gang.

Bror Yngve Rahm (KrF): Jeg vil igjen få lov til å takke statsråden for svaret. Jeg forventer at det vil bli tatt initiativ overfor Riksantikvaren til en ny vurdering av Heddal stavkirke.

Det spesielle med denne kirken er at det er den største stavkirken vi har, og at den samtidig som den er et kulturminne, også er en menighetskirke som er i bruk, og som av den grunn må være i stand til enhver tid. Når dette prosjektet har pågått over så lang tid, regner jeg med at statsråden har stor forståelse for ønsket om at dette nå blir ferdigstilt, at arbeidene ikke allerede i sommer må stanse opp igjen – som en konsekvens av manglende bevilgninger over budsjettet.

På denne bakgrunn vil jeg takke statsråden for svaret, i håp om at dette blir fulgt opp i form av konkrete midler fra Riksantikvaren, utover det som allerede er blitt gitt.

Statsråd Siri Bjerke: Jeg bekrefter det jeg har sagt i tidligere svar: Jeg vil arbeide med å få til en god prioritering av arbeidet med restaurering av stavkirkene, og vi vil foreta en vurdering av Heddal stavkirke spesielt, i lys av Stortingets vedtak i forbindelse med budsjettarbeidet for i år.

S p ø r s m å l 1 8

Presidenten: Dette spørsmålet, fra representanten Gunnar Kvasheim til miljøvernministeren, vil bli besvart av fiskeriministeren som rette vedkommende.

Gunnar Kvasheim (V): «Norsk Losforbund frykter at det vil skje en miljøkatastrofe når 75 000 tonn store bulkskip overtar kullfrakten fra Svalbard. Det pekes på at det trange Akselsundet kan være krevende å forsere for

(Kvassheim)

store skip. Svalbard har ikke de samme krav til losplikt som indre farvann på fastlandet.

Mener statsråden at sikkerhetskravene for denne trafikken er tilfredsstillende?»

Statsråd Otto Gregussen: Kysten rundt Svalbard så vel som innseilingsleder til de ulike gruvesamfunn representerer risikoutsatte farvann som krever høy faglig kompetanse og god erfaring fra de navigatører som skal ha ansvaret for navigasjon og manøvrering.

På linje med en rekke andre regelverk gjelder ikke losloven og havne- og farvannsloven på Svalbard. Kystdirektoratet opptrer imidlertid som rådgiver for Sysselmannen, når dette ønskes.

Dersom det åpnes for permanent kulldrift i Svea og utskipping av kull gjennom Van Mijenfjorden og Akselsundet, er det viktig at sikkerheten ivaretas på en forsvarlig måte. Sysselmannen har i denne sammenheng vært i kontakt med Kystdirektoratet om forslag til tiltak for å sikre innseilingen til Svea. Direktoratet har etter besøk på Svalbard bl.a. foreslått bruk av taubåter og innføring av havnelosing. Havnelosing innebærer at en kjentmann kommer om bord før innseilingen begynner. I praksis rekrutteres kjentmenn ved at man benytter norske kapteiner som har erfaring fra aktuell tonnasje, og som er kjent i farvannet.

Kystverket har erfaring i vurderingen av en navigatørs farvannskunnskap. En slik erfaring er opparbeidet bl.a. ved bruk av havneloser i Norge, spesielt i Finnmark. Tilsvarende vurderinger gjøres gjeldende for navigatører som tildeles farledsbevis, slik at aktuelle fartøyer med navigatører som har slikt bevis, ikke behøver å ha los om bord.

Kystverket har innledet samarbeid med Store Norske Spitsbergen Kulkompani for å kvalitetssikre de aktuelle havneloser og krav til taubåtassistanse. Andre tiltak som er igangsatt, er bl.a. oppmerking og innføring av seilingsprosedyrer gjennom Akselsundet.

Jeg mener at sikkerheten i dagens situasjon er i varetatt på en forsvarlig måte. Vi vil imidlertid kontinuerlig vurdere sikkerheten i området, og jeg vil nevne at sjøsikkerheten rundt Svalbard nå vurderes på bred basis av en interdepartemental arbeidsgruppe nedsatt av Justisdepartementet. Arbeidsgruppens rapport ventes avgitt til sommeren eller tidlig til høsten. Vi vil i den sammenheng få anledning til å vurdere den totale sjøsikkerheten i farvannet rundt Svalbard.

Gunnar Kvassheim (V): Engasjementet rundt denne saken må forstås i lys av den siste tids begivenheter med ulykker langs kysten og et sterkt ønske om å styrke tiltakene. Det innebærer at føre var-prinsippet må være grunnleggende for denne virksomheten. Det er vanskelig å forstå at transport under krevende forhold skal bli fulgt opp i mindre grad med krav om lostjeneste enn trafikk i andre deler av våre farvann som kan være mindre krevende.

Jeg vil spørre: Kan statsråden forsikre meg om at det fra overordnet myndighet ikke er lagt noen føringer for

Kystdirektoratet om at en skal ta økonomiske vurderinger med i betraktningen når en gir sitt råd på dette området? Det har nemlig versert i den offentlige debatten at en her har gitt et råd ut fra en ramme der en ikke skal gå inn på det økonomiske.

Statsråd Otto Gregussen: Jeg kan meget godt forstå den bekymring som eksisterer langs hele kysten, på bakgrunn av de ulykker som har vært. At dette blir spesielt viktig i forhold til Svalbard og naturen der, er også svært naturlig.

Når jeg sier at dette ikke omfattes av losloven, er det egentlig et formelt og juridisk spørsmål. Det gjelder å ha en lovgivning. Det er ikke slik at det ikke finnes myndighetsansvar for at dette skal foregå på en forsvarlig måte; det tilligger Sysselmannen.

Når det gjelder kravet til sikkerhet for Svalbard eller andre steder, er det ikke slik at man stiller økonomiske betingelser. Sikkerheten skal ivaretas, med de tiltak som er nødvendige for at dette kan gjennomføres på en trygg måte. Det vil fra norske myndigheters side aldri bli satt «et tak» for hva det må koste, ut fra andre hensyn enn hensynet til sikkerheten.

Gunnar Kvassheim (V): Det er ikke bare Losforbundet som er skeptisk til det opplegget som nå foreslås. Jeg registrerer at rektoren ved Tromsø maritime skole mener at norske myndigheters holdning til sjøsikkerheten på Svalbard ikke «henger på greip». Det må i alle fall være et uttrykk for at en er bekymret og ikke tilfreds med de løsninger som er valgt. La nå det ligge.

I forbindelse med at det på dette området er påklaget en avgjørelse i Kystdirektoratet til Miljøverndepartementet er mitt neste spørsmål følgende: Vil fiskeriministeren konsultere Miljøverndepartementet i denne saken før det gis endelig tilbakemelding på det innspillet som er kommet? Miljøvernministeren har vært meget engasjert i sjøsikkerhet og kan i den forbindelse ha synspunkter som det kan være verdt å ha med seg.

Statsråd Otto Gregussen: Jeg kan forsikre representanten Kvassheim om at jeg og miljøvernministeren skal samtale om dette og sørge for at det blir ivaretatt på en skikkelig måte. Det engasjementet miljøvernministeren har i saken, deler jeg, og det deler hele Regjeringen.

S p ø r s m å l 1 9

Ivar Kristiansen (H): Jeg tillater meg å stille følgende spørsmål til miljøvernministeren:

«Det britiske miljødirektoratet har på høring forslag til ny utslippstillatelse av radioaktive stoffer fra Sellafield-anlegget, hvor de svært høye grensene på radioaktivt utslipp foreslås opprettholdt helt frem til 2006. Utslipp fra Sellafield-anlegget på et slikt nivå vil gi ubotelig skadevirkning på fisk, skaldyr, oppdrettsnæring og havmiljøet for øvrig langs norskekysten.

På hvilken måte protesterer Regjeringen mot disse ødeleggende utslipp overfor sine britiske kolleger?»

Statsråd Siri Bjerke: I Miljøverndepartementets høringsuttalelse til det britiske miljødirektoratets forslag om å la utslippene av technetium-99 gå urensset i havet helt til 2006 framholder vi at det foreslåtte utslippsnivå er helt uakseptabelt, og krever at utslippene reduseres kraftig allerede fra i år. Jeg har personlig tatt saken opp med min britiske kollega Michael Meacher under et møte tidligere i år. Der understreket han at en endelig beslutning ikke er fattet av den britiske regjering. Jeg tok også saken opp med mine nordiske kolleger under det nordiske miljøvernministermøtet i februar, og oppfordret dem til å avgi høringsuttalelser til det britiske miljødirektoratets forslag, slik Norge har gjort. Det har tidligere vært rettet en rekke henvendelser om saken til britiske myndigheter, både fra norsk side og i form av felleshenvendelser fra de nordiske miljøvernministrene.

Også innenfor OSPAR-konvensjonen samarbeider Norge med bl.a. de øvrige nordiske landene for å legge press på britiske myndigheter for å redusere utslippene fra Sellafield. Reprosesseringen er den dominerende kilden til utslipp av radioaktiv forurensning til det marine miljøet. Vi arbeider derfor i OSPAR for at alt brukt kjernebrensel på sikt skal lagres i stedet for å reprosessere. Norge var med på å fremme et vedtak om dette på fjorårets OSPAR-møte i København. Vedtaket fikk flertall, men ikke tilslutning fra Storbritannia og Frankrike.

Forslaget fra det britiske miljødirektoratet er et høringsdokument som inneholder flere alternative løsninger. Den gunstigste løsningen sett med norske øyne legger opp til en grense for utslipp på 10 Tbq allerede fra 2001, og det er dette alternativet vi har bedt britene om å velge i første omgang. Det forslaget det britiske miljødirektoratet går inn for, innebærer at gjeldende grense på 90 Tbq opprettholdes helt fram til 2006, noe som vil medføre fortsatt forhøyede verdier av technetium-99 langs norskekysten. Det britiske miljødirektoratet vil trolig ta endelig stilling til hvilket alternativ de går inn for før sommeren. Da vil også den britiske regjeringen i forlengelsen av dette ta stilling til saken.

Regjeringen har mottatt et stort antall henvendelser fra kommuner, fylkeskommuner og miljøorganisasjoner med krav om stans i utslippene og stenging av reprosesseringsanlegget i Sellafield. For å synliggjøre dette engasjementet og legge ytterligere press på britiske myndigheter overleverte Utenriksdepartementet den 7. mai disse henvendelsene til den britiske ambassaden sammen med en redegjørelse for Norges syn i denne saken. Som tidligere omtalt, vil også statsministeren ta spørsmålet om utslippene fra Sellafield opp under sitt møte med sin britiske kollega Tony Blair i juni.

Ivar Kristiansen (H): Jeg takker for svaret.

Det går helt tydelig fram at det er ingen verdens ting som tyder på at britiske myndigheter akter å gjennomføre noe annet enn det de tar sikte på, nemlig å forholde seg til dagens utslippsnivå helt fram til 2006.

Det er ingen ting som forurenser og ødelegger mer langs norskekysten enn det radioaktive stoffet technetium

sammenlignet med annen forurensning, for det har en irreversibel effekt. Og når vi ser at skadevirkningene langs norskekysten bare de siste ti årene er firedoblet, så ser vi hvor dette går. Bare for å halvere nedbrytningstiden av stoffet technetium går det altså mer enn 200 000 år. Det er som kjent relativt lang tid.

Det er en for passiv holdning til disse spørsmålene. Det holder ikke etter min oppfatning med henvendelser til ambassaden og den tosidige kontakt man har hatt hitil. Man har ikke oppnådd noen form for resultater etter min oppfatning.

Statsråd Siri Bjerke: Jeg deler den bekymringen som representanten Kristiansen gir uttrykk for når det gjelder langtidsvirkningene av såpass høye utslipp av technetium-99 som det mest vidtrekkende alternativet fra det britiske miljødirektoratet vil innebære.

Jeg deler ikke oppfatningen om at vi har en passiv holdning til dette fra norske myndigheters side. Her snakker vi om direkte henvendelser på politisk nivå. Jeg er opptatt av å finne de aller beste måtene vi både kan protestere på og gradvis nå fram på.

Det at den britiske miljøvernministeren har et engasjement i saken, oppfatter jeg som et positivt signal. Nå får vi se hva norsk og ytterligere nordisk og annet press kan medføre for løsningene framover. Vi må bruke alle de kanalene vi har i dette arbeidet, og håpe at det vil gi resultater.

Ivar Kristiansen (H): For norsk næringsvirksomhet langs kysten, for marin sektor, er den utvikling vi ser på dette området, fatal. Jeg er sikker på at nåværende miljøvernminister husker daværende miljøvernminister Thorbjørn Berntsens karakteristikker av sin britiske kollega godt – ti år tilbake i tid. Da brukte han meget sterke adjektiver. Nå er skadevirkningene og nivået på utslippene – irreversible sådan – blitt fire ganger større. Når vi husker hva Thorbjørn Berntsen kalte sin kollega i Storbritannia for flere år tilbake, og med de ødeleggende virkningene utslippene fra Sellafield har hatt så langt, og utslippene skal være på dagens nivå til 2006, hva mener dagens miljøvernminister vil være den dekkende og rette karakteristikk av hennes britiske kolleger?

Statsråd Siri Bjerke: Det kunne være fristende litt spøkefullt å replisere til representanten Kristiansen at daværende miljøvernminister Berntsens karakteristikk ikke fikk så stort gjennomslag i forhold til den situasjonen vi nå kan peke på, slik at det kanskje ikke er karakteristikk som er det viktigste virkemiddelet for å nå fram. Personlig tror jeg nok at det bare er et sterkt, tydelig, langvarig press fra ulike hold, og fra norske myndigheters side spesielt, som kan gi resultater i denne saken. Vi må gjøre det vi kan direkte overfor Storbritannia, men vi må også arbeide sammen med andre land, slik vi gjør – de nordiske bl.a., for å forsøke å få fram alternativer til reprosessering, som tross alt er utgangspunktet for hele denne virksomheten. Men jeg kan forsikre om et minst like

sterkt engasjement, selv om språkbruk kan være annerledes.

S p ø r s m å l 2 0

Presidenten: Dette spørsmålet, fra representanten Bjørn Hernæs til landbruksministeren, vil bli besvart av miljøvernministeren på vegne av landbruksministeren.

Spørsmålet tas opp av representanten Magnhild Afseth Olrud.

Magnhild Afseth Olrud (H): Etter presidentens opplysning om landbruksministerens fravær stiller jeg følgende spørsmål til miljøvernministeren:

«En mindreårig gutt har arvet familieeiendommen Røhr Store i Ringsaker fra sin grandonkel og søkt om fritak for boplikt fram til myndighetsalderen. Fylkesmannens landbruksavdeling i Hedmark har valgt å sette arverett til side og anbefaler at gutten skal nektes konsesjon.

Vil statsråden utarbeide retningslinjer som sikrer arverett, forutsigbarhet og likebehandling i slike saker?»

Statsråd Siri Bjerke: Saken det vises til, ble løst ved at fylkeslandbruksstyret gav Peder Røhr konsesjon i møte 3. mai 2001. Han fikk konsesjon på vilkår av at han innen 2013 bosetter seg på eiendommen, for deretter å bebo og drive eiendommen på en forsvarlig måte i minst fem år i sammenheng.

Guttens erverv var konsesjonspliktig, og saken var en ordinær konsesjonssak etter konsesjonsloven. Konsesjonsloven legger ikke opp til noen særbehandling i de tilfeller mindreårige arver en eiendom fra et familiemedlem. Det skal foretas en konkret og individuell vurdering, også i de tilfellene der det er adgang til å legge vekt på bl.a. tilknytningen til eiendommen.

Loven nevner en del forhold som skal vektlegges når en vurderer konsesjonssøknaden. Momenter som det skal legges særlig vekt på, er om erververen kan anses skikket til å drive eiendommen, og om han vil tilflytte eiendommen for selv å drive den.

Når det gjelder arveretten, er den etter min mening godt sikret i loven ved det at nære slektninger kan erverve konsesjonsfritt. Andre slektingers arverett er sikret gjennom den individuelle og konkrete behandling som søknaden skal undergis. Det dreier seg om en sammensatt skjønnsvurdering i slike saker hvor en rekke ulike hensyn gjør seg gjeldende. Det er ikke uvanlig at det kan være ulik oppfatning av hva utfallet av søknaden bør bli.

Retningslinjene på dette området må ikke være mer detaljerte enn at de gir rom for lokale og individuelle tilpasninger. Det er ellers et grunnleggende prinsipp i norsk forvaltningsrett at like saker skal behandles likt. Kravet til likebehandling er imidlertid så godt kjent at det ikke skulle være nødvendig å gå nærmere inn på prinsippet i retningslinjene.

Jeg mener derfor at det ikke er behov for spesifikke retningslinjer for slike tilfeller som det representanten tar opp.

L o d v e S o l h o l m hadde her teke over presidentplassen.

Magnhild Afseth Olrud (H): Jeg takker for svaret.

Jeg er fullstendig klar over at fylkeslandbruksstyret har gitt denne gutten konsesjon. Det er i grunnen ikke det spørsmålet mitt går på, det går på landbruksmyndighetenes innstillinger og behandling av saken.

Jeg synes denne konkrete saken viser at til tross for de nylig vedtatte endringer i konsesjonsloven, bl.a. med bortfall av forkjøpsretten, er konsesjonssøkere ikke sikret at arveretten respekteres. To relativt like saker, som i dette tilfellet – en gutt på åtte år og en på seks år, litt forskjell i størrelsen på gårdsbrukene – burde kunne behandles likt.

Kan statsråden si noe om dette kan bedres i fremtiden?

Statsråd Siri Bjerke: Som jeg sa i mitt svar, tror jeg ikke nye retningslinjer er veien å gå for å sikre det vi ønsker å sikre gjennom lovverket. Det er viktig at retningslinjene ikke er mer detaljerte enn at de gir rom for det nødvendige skjønn og de individuelle tilpasningene som loven skal gi mulighet for. Kravet til likebehandling er såpass godt nedfelt i det lovverket som allerede eksisterer, at det skulle være unødvendig og ikke noe mer å vinne på å presisere det ytterligere i lovverket.

Presidenten: Vi går så tilbake til spørsmåla 8 og 9.

S p ø r s m å l 8

Presidenten: Dette spørsmålet, frå representanten Sonja Irene Sjøli til kulturministeren, vil bli svara på av kyrke-, utdannings- og forskningsministeren på vegner av kulturministeren.

Sonja Irene Sjøli (H): Jeg har stilt følgende spørsmål til kulturministeren:

«Stortinget vedtok i 1998 at Rikspolitisk historisk senter skal være et levende senter for formidling av de ideer som ligger i den eldste någjeldende konstitusjonen i Europa, og et senter som skal arbeide med formidling av både historiske og moderne politiske strømninger. I et oppslag i Nationen 19. april 2001 fremkommer det at funksjonen nå ikke lenger skal være å dokumentere demokratiutviklingen.

Mener statsråden at dette er i tråd med Stortingets intensjoner?»

Statsråd Trond Giske: I St.prp. nr. 55 for 1997-98, Om markeringen av tusenårsskiftet 2000–2005, ble det vist til at hendelsene på Eidsvoll i 1814 på mange måter kan sies å representere begynnelsen på historien om det moderne Norge. Ved å ta vare på bygningen der Riksforsamlingen møttes, som et nasjonalt historisk minnesmerke og et levende senter for formidling av de ideer som ligger i den eldste konstitusjonen i Europa, vil en skape

et senter som skal arbeide med formidling av både historiske og moderne politiske strømninger.

I St.prp. nr. 1 for 2000–2001 framkommer det at på grunn av umulige grunnforhold på den valgte tomten for det nye museumsbygget, er alternativ lokalisering utredet. I den forbindelse bad styret for Eidsvoll 1814 Kulturdepartementet utrede brannrisikoen som en nabobygning representerer for Eidsvollsbygningen, og vurdere muligheten for å lokalisere det nye bygget på denne tomten. Analysen av brannrisikoen konkluderte med at denne bygningen utgjør en betydelig brannrisiko, og at riving av bygningen er det beste og sikreste alternativet. Den nye tomten vil gi det nye museet en funksjonell lokalisering i forhold til Eidsvollsbygningen. Som det er vist til i budsjettproposisjonen, forutsettes det at bygningens innhold, areal og standard må bearbeides slik at prosjektet sammen med allerede påløpte kostnader kan gjennomføres innenfor en kostnadsramme på 66 mill. kr.

I Budsjett-innst. S. nr. 2 for 2000–2001 slutter komiteen seg til dette, og sier seg tilfreds med at det nå er klarlagt nytt lokaliseringalternativ for senteret.

Formålet for senteret, slik det er skissert, står fast, men ny lokalisering kloss inntil Eidsvollsbygningen åpner for nye muligheter som vil bli ivaretatt i den videre utviklingen av prosjektet. Som Stortinget har forutsatt, må programmet for bygningen bearbeides. Det vises i denne forbindelse til virksomhetsanalysen som nå utføres for stiftelsen Eidsvoll 1814 – Rikspolitisk senter, og til den nødvendige presiseringen av formålet for nybygget og den sammenheng det skal inngå i.

Oppslaget i Nationen 19. april 2001 viser til at gangavstand mellom Eidsvollsbygningen og det nye bygget gir nye muligheter til å formidle senterets formål. Grunnlaget for og utvikling av demokratiet vil alltid være en dimensjon knyttet til formidlingen av Eidsvoll. I tillegg omfatter formålet både forvaltning og formidling av Eidsvollsbygningen og minner fra hendelsene i 1814.

Arbeidet er i gang med å videreføre prosjektet ut fra den nye lokaliseringen. I den forbindelse arrangerer stiftelsen Eidsvoll 1814 – Rikspolitisk senter 10. mai 2001 en idédugnad. Hensikten er å få presentert gode tanker og ideer som kan ligge til grunn for den videre planleggingen og for arbeidet med funksjons- og romprogrammet for nybygget ved senteret, i samsvar med Stortingets intensjoner.

Med normal framdrift vil nybygget kunne ferdigstilles i løpet av 2004 og i god tid til jubileumsmarkeringene i 2005.

Sonja Irene Sjøli (H): Jeg takker statsråden for svaret.

Det har vært mange uheldige omstendigheter og – vil jeg si – både dårlig forberedelse og dårlig planlegging rundt etableringen av dette senteret på Eidsvoll. Men det ser nå ut til at det meste er på plass, om enn i et noe mindre format enn tidligere. Jeg må si at jeg er veldig fornøyd med denne plasseringen. Jeg tror det kan bli en fin kulturpark med Eidsvollsbygningen og dette rikspolitiske

senteret, hvor vi også jobber med å få etablert et Ekelandmuseum. Så dette kan bli veldig bra.

Men det er mange med meg som både er engasjert i og opptatt av dette, som ble overrasket over oppslaget i Nationen, hvor dette igjen skapte usikkerhet rundt formålet. Vi vet jo at det har vært en del diskusjon om det. Derfor er jeg glad for at statsråden nå bekrefter at Stortingets formål med senteret skal ivaretas. Jeg har forstått det slik at også Eidsvoll kommune skal være med og bidra i en slik idédugnad, og at senteret også skal ferdigstilles i 2004. Jeg håper at denne tidsrammen holder, og jeg er fornøyd med det.

Statsråd Trond Giske: Det er riktig at formålet med senteret, slik som det blir skissert, står fast. Men det er klart at den nye lokaliseringen også gir noen muligheter som må ses på. Jeg er helt overbevist om at kulturministeren har dette i trygge hender, og at dette blir en god løsning.

Sonja Irene Sjøli (H): Det viktigste for meg var å få bekreftet at det som var Stortingets formål med senteret, ligger fast, og at vi nå også har fått en tidsramme for når dette senteret skal stå ferdig.

S p ø r s m å l 9

Presidenten: Dette spørsmålet, frå May-Helen Molvær Grimstad til kulturministeren, blir teke opp av Elsa Skarbøvik. Spørsmålet vil bli svara på av kyrkje-, utdannings- og forskningsministeren på vegner av kulturministeren.

Elsa Skarbøvik (KrF): Jeg vil stille følgende spørsmål til kirke- utdannings- og forskningsministeren på vegne av kulturministeren:

«For første gang blir en norskprodusert film teksten på kino. Hørselshemmedes Landsforbund bærer selv kostnadene ved teksting av filmen «Elling».

Vil statsråden foreta seg noe for at alle norskproduserte filmer som får statlig filmstøtte, blir tilgjengelig i teksten versjon?»

Statsråd Trond Giske: Det vil bli vurdert muligheter for å innføre et krav om at norskproduserte spillefilmer blir teksten for hørselshemmede.

Det som er klart, er at det koster relativt mye penger å bekoste teksting av film for kino. «Elling» var rimelig å tekste fordi det ligger en digital laboratorieprosess bak filmen. De aller fleste filmer som produseres i Norge, bearbeides imidlertid analogt. For slike filmer må det produseres en såkalt internegativ som teksten kan preges inn på. Deretter må det produseres nye kopier av filmen til en stykkpris av ca. 20 000 kr. I tillegg kommer tilrettelegging av dialogen til tekst på anslagsvis 10 000 kr. Digital bearbeiding gjør produksjon av ny internegativ overflødig, og man sparer om lag 75 000 kr. For «Elling» har det følgelig vært mulig å få til teksting for en fjerdedel av kostnadene for en film som bearbeides analogt.

Publikum uten spesielle behov vil neppe velge å se en tekstet film. Selv om det eksisterer en tekstet utgave, forutsetter faktisk visning at distributøren gjør en innsats for å få filmen vist, og deretter at kinoene faktisk velger å sette opp filmen. «Elling» er til nå sett av 500 000 og ligger fremdeles på topp av besøkte filmer. Dette er et eksepsjonelt godt resultat for en norsk film. Filmen har vært svært god butikk for produsent, distributør og kinoer. Det at de nå tar seg råd til å tekste og sette opp filmen på kino for hørselshemmede, er positivt, men neppe noen god indikasjon på om tekstede norske spillefilmer faktisk vil bli vist på kino, selv om norske filmer blir forsynt med tekst.

Før en prøveordning med teksting av norsk spillefilm iverksettes, vil det derfor være nødvendig å drøfte mulighetene ordningen har, med distributørene og kinoene.

Elsa Skarbøvik (KrF): Takk for svaret.

Det var en gledens dag for mange da det sist fredag ble vist en norsk film på kino med norsk teksting. Det er over 600 000 nordmenn som har et betydelig hørselstap, og det er altså 14,5 pst. av befolkningen, så det er en stor del av det norske folk som er avhengig av teksting for å få med seg sammenhengen i en film. Inntil «Elling»-filmen ble vist på Frogner kino, er det ingen norskproduserte filmer med norsk tale som er blitt tekstet.

Det er en oppsiktsvekkende stor gruppe mennesker som har vært ekskludert fra filmopplevelser som andre har deltatt i. Når det nå sies at det koster 10 000 kr – og selv om det kan bli mer for andre filmer – så er det dog ikke de store summer vi snakker om.

Statsråden sa at han ville vurdere et krav, men jeg vil spørre: Er statsråden enig i at det er en offentlig oppgave å tekste norskproduserte spillefilmer, slik at det kan stilles som et krav for å få statsstøtte at man fremskaffer en tekstet spillefilmkopi?

Statsråd Trond Giske: Det skulle sikkert alle ha ønsket seg, at alt som ble produsert, var like tilgjengelig for hørselshemmede som for hørende. Men det har selvsagt også en budsjettside, så jeg antar at man ved vurderingen av dette også må se på de økonomiske sidene – og også på distribusjonssiden og dermed ha en drøfting med distributørene og kinoene.

Som jeg sa i mitt første svar, har dette veldig mye med produksjonsformen å gjøre. Hvilken produksjonsform det velges for de ulike norske filmer i framtiden, vil også påvirke hvor dyrt dette blir.

Jeg kan derfor ikke si mer enn at jeg er enig i målsettingen om at flest mulig hørselshemmede også skal få nytte godt av norsk film, men vi må vurdere hvilke ordninger vi eventuelt skal delta i.

Elsa Skarbøvik (KrF): Det er ikke noe nytt å tekste norske filmer, for det har vi jo sett på TV. Det er visse krav til både NRK og TV 2 når det gjelder teksting av filmer, også norske, på grunn av hørselshemmede, så det er fint at Hørselshemmedes Landsforbund nå har tatt initiativ til at også kinofilmer skal tekstes. Det bør jo ikke være slik at en stor gruppe mennesker er utestengt fra

opplevelsene med norsk film og bare overlatt til utenlandske filmer.

Det står i FNs standardregel nr. 10 for funksjonshemmede at statene skal arbeide for at funksjonshemmede får mulighet til å delta i kulturelle tilbud, samt at statene skal ta initiativet til å utvikle og bruke spesielle tekniske hjelpemidler for å gjøre litteratur, film og teater tilgjengelig for funksjonshemmede. Jeg forventer derfor at Regjeringen følger opp dette.

Mitt spørsmål er: Hvilke egnede måter ser statsråden at dette kan gjøres på, f.eks. i statsbudsjettet for neste år?

Statsråd Trond Giske: Jeg vil anta at den egnede måten i et statsbudsjett ville være å bevilge penger til et eller annet godt formål i denne forbindelse. Men jeg må igjen si at vi må ha en vurdering av ulike tiltak og hvilke konsekvenser disse har. Hvilke muligheter vi har innenfor distribusjon av norsk film, får vi komme tilbake til.

Når det gjelder teksting på TV, er det klart at det er en helt annen teknologi. Hvis man har sett på tekstingen på TV, vil man ha sett at tekstingen er forholdsvis lik fra program til program. Det er fordi tekstingen på en måte legges over den filmen som ligger der. Når man skal lage teksting på en analogt laget film, er det en helt annen prosess, som koster langt mer. Det er derfor forskjellige måter å gjøre dette på og forskjellige kostnader. Men alt dette får vi komme tilbake til når gjennomgangen skal gjøres.

Presidenten: Vi går då til spørsmål 22.

S p ø r s m å l 2 2

Åse Wisløff Nilssen (KrF): Jeg tillater meg å stille følgende spørsmål til kirke-, utdannings- og forskningsministeren:

«Søknader om tilrettelegging av eksamen for studenter med dysleksi er ikke imøtekommet ved Universitetet i Oslo. Det samme gjelder noen av høgskolene. I St.meld. nr. 27 for 2000-2001 uttrykkes klare intensjoner om at brukerbasert tilrettelegging skal bli en realitet.

Kan statsråden ta initiativ til at søknader om tilrettelegging blir imøtekommet nå, hvilke tiltak kan iverksettes inntil permanent ordning er etablert, og vil retten til brukerbasert tilrettelegging bli lovfestet?»

Statsråd Trond Giske: Representanten Wisløff Nilssen tar opp problemstillinger knyttet til eksamen ved høgre utdanning for studenter som har dysleksi. Jeg skal ikke si at jeg sikkert kjenner til de konkrete sakene som er utgangspunktet for representanten Wisløff Nilssens spørsmål, og kan derfor ikke kommentere dem enkeltvis.

Det er utdanningsinstitusjonenes styre som etter universitets- og høgskoleloven fastsetter eksamensreglementet. Det skal sikre at studentenes kunnskaper og ferdigheter blir prøvd og vurdert på en upartisk og faglig betryggende måte, samtidig som enkeltstudenters behov for tilrettelegging blir ivaretatt. Valg av eksamensform må heller ikke gå på bekostning av faglige krav, og stu-

denter som får sine kunnskaper testet gjennom tilrettelegte eksamener, må vurderes ut fra de samme vilkår som stilles til andre studenter.

Departementet sendte den 14. mars 2000 ut et brev til universiteter og høyskoler om studiesituasjonen for studenter med lese- og skrivevansker. Lærestedene ble i brevet bedt om å gjennomgå regler og praksis for tilrettelegging av studiesituasjon og eksamen for dyslektikere. De ble særlig bedt om å se nærmere på vilkårene for og omfanget av tilrettelegging av eksamenssituasjonen, bl.a. bruk av muntlig eksamen. Jeg har tillit til at institusjonene har fulgt opp denne oppfordringen. Jeg regner med at regelverket nå åpner for fleksible eksamener, og at dette praktiseres slik at dyslektikere kan få tilbud om tilrettelegte eksamensformer, forlenget eksamenstid og f.eks. tilbud om eksamensrom med PC.

En arbeidsgruppe har sett på ulike problemstillinger knyttet til situasjonen for studenter med spesifikke lese-, skrive- og matematikkvansker i høgre utdanning. Rapporten, som ble lagt fram i september 2000, inneholder flere forslag som vil medføre en mer fleksibel tilrettelegging av studiesituasjonen, deriblant også en mer tilrettelagt eksamensform. Departementet er i gang med å følge opp de anbefalinger som arbeidsgruppen har kommet med.

Arbeidet vil bl.a. bli sett i sammenheng med oppfølging av St.meld. nr. 27 for 2000-2001. Omlegging av eksamensformer for alle studenter er en viktig del av kvalitetsreformen. Jeg kan ikke nå si hvilke endringer dette vil kreve i lov om universiteter og høyskoler. Gjennom høringsprosessen vil det kunne belyses om nye lovbestemmelser i tilstrekkelig grad ivaretar de spesielle behov for studenter med dysleksi.

Åse Wisløff Nilssen (KrF): Jeg takker for svaret.

«Brukerbasert tilrettelegging», det synes jeg er et veldig godt uttrykk som departementet har brukt i St.meld. nr. 27. Men det nytter ikke lenger med pene ord fra storting og regjering hvis de opplevelsene som studentene har i hverdagen, er preget av manglende forståelse og motarbeiding. Derfor ble jeg litt skuffet, for jeg tenkte også på det brevet som ble sendt for ca. et år siden, og hadde forventet en bedring ved eksamen i vår. Dessverre ser vi at tilbakemeldingene er omtrent like mange som i fjor.

Vil statsråden ta en ny runde for nærmest å få innskjerpet at dyslektikere har en rettighet etter sakkyndig vurdering, slik at de får den tilretteleggingen som de skal ha? Senest i dag fikk jeg melding om at en student går opp til skriftlig istedenfor til muntlig eksamen, som hun søkte om.

Statsråd Trond Giske: Departementet har ikke noen samlet oversikt over om situasjonen er bedre eller dårligere i år enn i fjor. Jeg vil jo virkelig håpe at universitetene og høyskolene har fulgt opp det brevet som ble sendt i fjor vår, og at man gjennomgår reglene og praksis for tilrettelegging av studiesituasjonen og eksamen for dyslektikere, som var formålet med det brevet. Det fins helt sikkert enkelttilfeller hvor studieinstitusjoner gjør feil – det

kan enten være at de ikke har fulgt det opp ordentlig, eller det kan være andre mer formelle feil av en eller annen sort. Jeg forutsetter at institusjonene retter dette opp og følger det som ligger i brevet. Departementet har jo i dialogene med institusjonene også en mulighet til om ikke å gi pålegg, så i hvert fall å gjøre oppmerksom på forhold som vi ikke finner tilfredsstillende. I den grad vi blir kjent med denne typen saker, er jeg helt overbevist om at vi også gjør det vi kan for å sørge for at den enkelte student får det tilrettelagte tilbudet som skal gis.

Åse Wisløff Nilssen (KrF): Det er laget handlingsplaner for funksjonshemmede i våre høyskoler. De er etterlyst av dyslektikere, og avdelinger under høyskolen har ikke kjent til disse handlingsplanene.

Disse handlingsplanene ble vel ikke laget for departementets skyld, eller bare for «moderhuset», for å si det slik, men også for at avdelingene under skal bruke dem. Jeg har lest noen av dem, og de er veldig gode. Mitt spørsmål blir da: Vil statsråden gjøre noe med den biten?

Statsråd Trond Giske: Det er helt klart at de handlingsplanene vi lager, er laget for de brukergruppene hver enkelt handlingsplan skal komme til gode – verken for departementets politiske ledelse eller embetsverk.

Jeg tror vi må foreta en omlegging av hele eksamens- og evalueringssystemet i høyere utdanning. Vi har jo lagt fram en stortingsmelding om høyere utdanning, hvor vi bl.a. sier at vi i mye sterkere grad må legge vekt på studentenes arbeid gjennom året på ulike måter – om det er prosjektarbeid, skrevne arbeider eller andre ting som gjør at studentene kan evalueres etter den innsats og den kvalitet de har lagt ned i sitt studiearbeid. Dette tror jeg også vil komme dyslektikerne til gode. Jeg tror det veldig ofte er skriveferdighetene, mer enn den faglige innsikten, som avgjør hvordan det går på en heldagseksamen en juni-dag. Vi vet at det er mange studenter som er i den situasjonen – og skal takle en slik situasjon – i dagene og ukene framover. Vi vil følge opp handlingsplanen, og vi skal legge til rette for en bedre vurderings- og evalueringsform, og jeg håper vi får Stortingets tilslutning til det.

S p ø r s m å l 23

Marit Tingelstad (Sp): Jeg skal få stille følgende spørsmål til kirke-, utdannings- og forskningsministeren:

«Samisk høyskole følger fortsatt gammel nasjonal rammeplan på dispensasjon fra Kirke-, utdannings- og forskningsdepartementet, etter sigende i påvente av Nergård-utvalgets behandling. Skolen har også utilfredsstillende lokaler.

Hva vil statsråden gjøre for at Samisk høyskole skal komme opp på et kvalitativt tilfredsstillende nivå, både med hensyn til faglig innhold og lokaler til å drive undervisningen i?»

Statsråd Trond Giske: Departementet fastsatte i 1997 rammeplaner som medførte endringer i faglig inn-

hold, arbeidsmåter og organisering av allmennlærerutdanningen. På samme tidspunkt ble det også bestemt at samisk lærerutdanning skulle utredes. Nergård-utvalgets innstilling ble levert departementet i 1999. Sametinget og flere andre relevante instanser gav høsten 2000 høringsuttalelser til innstillingen. I påvente av endelig behandling av innstillingen har Samisk høyskole – etter *eget* ønske – fått dispensasjon til å videreføre allmennlærerutdanningen etter de gamle rammeplanene. Høyskolen har imidlertid justert de lokale fagplanene slik at lærerstudentene får undervisning som er oppdatert og relevant i henhold til L97 og L97 Samisk. Etter min vurdering bør det derfor ikke være et kvalitativt problem at høyskolen bygger på de gamle rammeplanene for allmennlærerutdanningen. Framtidig innhold i og organisering av samisk lærerutdanning vil det være naturlig å vurdere i lærerutdanningsmeldingen som vi tenker å legge fram for Stortinget i 2002.

Samisk høyskole har en kort historie, men er raskt kommet på et kvalitativt tilfredsstillende nivå. Samisk høyskole har gjort et godt arbeid når det gjelder kompetanseheving av eget personale, bl.a. ved hjelp av stipendiatstillinger til doktorgrad og hovedfag finansiert av departementet.

Samisk høyskole overtok ved opprettelsen i 1989 en nedlagt militærforlegning i Kautokeino. Det var en hasteløsning som på lengre sikt ikke er spesielt egnet for høyskoleformål. For å legge forholdene til rette for Samisk høyskole ble det oppført et tilbygg med lesesal, bibliotek og kontorer.

Departementet har mottatt planer om et nytt bygg for Samisk høyskole. Det skal i tillegg til høyskolen romme Nordisk Samisk Institutt, Samisk arkiv og Navnekonsepttjenesten for samiske og finske stedsnavn. Man ønsker også at samisk spesialpedagogisk tyngdepunkt innen det statlige pedagogiske støttesystemet og det planlagte urfolkssenteret skal gis plass i dette fellesbygget.

Kirke-, utdannings- og forskningsdepartementet har vurdert arealbehovene for de virksomhetene som er underlagt departementet, og har tatt kontakt med Kulturdepartementet, Kommunal- og regionaldepartementet og Utenriksdepartementet for å få en avklaring av deres virksomheters behov. Når arealrammene er avklart, vil Statsbygg kunne gå i gang med planlegging av et fellesbygg for de samiske institusjonene i samarbeid med brukerne. Å samle de ulike institusjonenes samiskspråklige oppgaver og vitenskapelige virksomhet under samme tak vil styrke og effektivisere miljøet.

Det er som kjent behov for å realisere en rekke byggeprosjekter i universitets- og høyskolesektoren. Jeg kan derfor ikke gi konkret løfte om når Samisk høyskole kan få dekket sitt behov for bedre lokaler.

Marit Tingelstad (Sp): Jeg takker statsråden for et fyldig svar og vil vise til at han sikkert – i likhet med meg – har fått innspill fra samiske miljøer om at skuffelsen er stor over at St.meld. nr. 27 ikke nevner Samisk høyskole noe særlig. Det fins noen få linjer, mens Mjøsetvalget derimot hadde en større utredning om dette.

Det er på denne bakgrunn dette spørsmålet stilles, og ut fra det statsråden selv kaller meldingen, en kvalitetsmelding, og også en policymelding. Jeg er interessert i å få utdypet litt mer hva slags policy Regjeringen har, utover det som allerede er sagt om at Samisk høyskole er den eneste høyskolen i landet som skal ivareta disse sær oppgavene i urfolks perspektiv og tenkning. Det skal ligge til grunn. Jeg synes det er svært viktig at Stortinget får en klar melding om dette allerede nå, når det er gått så lang tid fra Nergård-utvalget leverte sin innstilling.

Statsråd Trond Giske: Jeg er glad for at Stortinget har et engasjement i forhold til samiske spørsmål generelt og særlig – selvsagt – i forhold til utdannings spørsmål. Det er ikke denne statsråden lei seg for. Men vi har valgt å si at vi kommer tilbake til en del av disse spørsmålene, bl.a. i 2002. Det ville vært litt unaturlig for meg å trekke konklusjoner av et slikt arbeid og en slik melding før vi kommer med den. Blant annet må vi se den samiske lærerutdanningen i sammenheng med allmennlærerutdanningen. Samisk høyskole er viktig, den gjør en viktig jobb og har en god kvalitet på det arbeidet som foregår der. Den har i løpet av den korte tiden den har eksistert, utviklet seg kraftig, så vi er tilfredse med det arbeidet som gjøres. Det er selvsagt slik at vi alle har et ansvar for å legge til rette for at den kan utvikle seg, også i sammenheng med andre tiltak og andre funksjoner som et slikt felles senter kan inneholde.

Marit Tingelstad (Sp): Jeg takker igjen for svaret, og viser til at et komiteflertall, alle unntatt Fremskrittspartiet, i innstillingen til statsbudsjettet i høst trakk fram Samisk høyskoles spesielle knutepunktfunksjon innen samisk lærerutdanning. Vi forutsatte at den måtte få de nødvendige rammevilkår for å fylle denne oppgaven.

Det er klart at med dårlige lokaler og gamle rammeplaner er ikke dette det rekrutteringsincitamentet som er nødvendig for å få flere til å søke her. Og når vi også vet at det er stor mangel på samiske lærere, er situasjonen ganske alvorlig. Men nå setter jeg min lit til at statsråden får skikkelig fart på dette.

Jeg har også registrert at Samisk høyskole ikke står på noen av byggeplanene. Da spør jeg direkte: Kan statsråden komme med noe mer konkret akkurat på dette området? Kan han si at denne skolen er så spesiell at den må vi løfte fram?

Statsråd Trond Giske: Når man ser på listene over bygg, er det veldig mange prosjekter som jeg veldig gjerne skulle løftet fram og sagt var veldig spesielle bygg, og dette skulle gjøres raskt. Vi har folk i Stavanger som har forholdsvis begrensede kår, vi har folk i Østfold som venter på en samlokalisering av sin høyskole, og vi har folk i Nesna som venter på en ny høyskole. Jeg ser at representanten Reikvam, fra Akershus, skal stille neste spørsmål, og vi har en høyskole der som venter på en samlokalisering av veldig mange bygg.

Jeg tror det vil være naturlig, når vi får kartlagt dette arealbehovet og får en oversikt over det, ser hvilke virk-

somheter som eventuelt skal samles og får en plan fra Statsbygg og de andre departementene, at vi plasserer et slikt bygg på prioritetslisten. Hvor det kommer, vet jeg ikke, det får vi se på. Dette er en av de mange virksomhetene som må på en slik liste, som vi må vurdere i hvert enkelt års budsjett.

Jeg tar til meg at representanten Tingelstad håper at denne statsråden kan få fart på dette arbeidet i årene framover.

S p ø r s m å l 24

Rolf Reikvam (SV): Jeg har følgende spørsmål til kirke-, utdannings- og forskningsministeren:

«I NOU 1999:33, Nyttige lærepenger, ble det foreslått å avskaffe dagens ordning med såkalt hovedfagsavskrivning. St.meld. nr. 27 for 2000-2001 omtaler ikke denne avskrivningen, men ordningen er ikke tatt med i tabellen (side 71) som sammenlikner dagens ordning med Regjeringens forslag til studiefinansieringsordning.

Vil statsråden videreføre ordningen med hovedfagsavskrivning for studier normert til ti semestre eller mer?»

Statsråd Trond Giske: På slutten av 1980-tallet var det en viss bekymring for rekrutteringen til visse hovedfag innenfor høyere utdanning i Norge. Med virkning fra skoleåret 1989-90 ble det etablert en ordning med delvis ettergivelse av gjeld for låntakere som hadde avsluttet visse hovedfag. Som representanten Reikvam sier, anbefales det i NOU 1999:33, Nyttige lærepenger, at ettergivelsesordningen bør bortfalle. Det ble pekt på at med unntak for visse fag er rekrutteringen til hovedfag ikke lenger noen problem.

Jeg har ikke fulgt opp denne anbefalingen i St.meld. nr. 27, Gjør din plikt – Krev din rett, kvalitetsreformen.

Jeg vil rette oppmerksomheten mot den meget sterke satsingen på studiefinansieringen som foreslås i St.meld. nr. 27. Med en framtidig kortere gradsstruktur hvor studentene i løpet av hele studietiden har en meget god stipendordning, vil færre komme opp i de høyere sjiktene i avskrivningsordningen. Det vil kanskje ha noen økonomiske konsekvenser som kan bidra til å styrke studiefinansieringen generelt. Vi har ingen konkrete planer om å fjerne hovedfagsavskrivningen, men jeg gjør oppmerksom på at dette ikke er en hovedfagsavskrivning, det er en avskrivning for lengre studier hvor en har en gradering fra ti semestre eller mer.

Det er klart at man i framtiden må se på alle ordninger og se hva som fungerer best i forhold til det å stimulere studentene til å ta de studiene man etterspør, hvis man har en mangel på lengre type studier osv., som var motivasjonen for denne ordningen. I dag foreligger ingen slike konkrete planer om å endre på hovedfagsavskrivningsordningen.

Rolf Reikvam (SV): Jeg takker for svaret. Det var et godt svar sett fra mitt ståsted. Dette betyr at dagens ordning vil fortsette etter at vi har behandlet St.meld. nr. 27,

hvis ikke Stortinget da vedtar noe annet – det er selvsagt forutsetningen.

Dagens ordning er slik at en for ti semestre får en avskrivning på 22 000 kr. Har en 13 semestre, får en en avskrivning på ca. 53 000 kr. Dette har vært et viktig rekrutteringstiltak for å få studenter til å ta lengre utdanning. Jeg er ganske overbevist om, selv om jeg ikke har data på og fakta om det, at dette har vært med på å rekruttere folk til hovedfagsutdanning. Det signalet som statsråden nå gir, er rimelig klart og rimelig entydig: Denne ordningen skal fortsette, hvis ikke Stortinget vedtar noe annet, noe jeg regner med Stortinget ikke kommer til å gjøre. Dette er et viktig signal til de framtidige studentene.

Statsråd Trond Giske: Representanten Reikvam peker på et svært viktig poeng: Det er Stortinget som nå har denne stortingsmeldingen til behandling. Regjeringen har foreslått et historisk løft i studiefinansieringen, det største løftet i studiefinansieringens historie, hvor kostnadsnormen skal opp fra 67 000 kr til 80 000 kr. Det er dette som er det viktigste elementet i studiefinansieringen: Hvor mye har studentene å leve for mens de er studenter. Det er det som avgjør om studentene kan være studenter på heltid, eller om de må tilbringe mye av den tiden som skulle vært tilbragt til studier, i kassa i en butikk, bak en bardisk eller i andre deltidsjobber. Vi har også lagt vekt på fra Regjeringens side at denne økningen må kompenseres med stipend, ellers vil lånebyrden til studentene øke vesentlig. Derfor er det, som Reikvam sier, spennende å se hva som skjer i Stortinget. Vi vet at f.eks. Høyre i sitt forslag i forbindelse med Mjøs-utvalget sier at man ikke ønsker en stipendandel på over 30 pst.

Rolf Reikvam (SV): Jeg er glad for det Regjeringen nå har lagt fram når det gjelder studiefinansiering. Det å øke kostnadsnormen er et gammelt og godt SV-forslag. Statsråden skal ha ros for at han har fulgt det opp, og at dette skal gis som stipend. At en nå øker kostnadsrammen til ca. 80 000 kr, er et viktig skritt. Det er dette studentene skal leve av mens de studerer. Men så har en det problemet når en er ferdig med studiene, at det da skal betales tilbake igjen. Det er derfor viktig at vi tar vare på disse avskrivningsordningene som stimulerer studentene til å ta lengre utdanning, uten at de behøver å ha frykt for å sitte med en gjeldsbyrde som er u håndterlig når de er ferdig med utdanningen. Så kostnadsnormen er veldig viktig. Dette er veldig bra, og jeg håper inderlig at Stortinget kommer til å støtte opp om det selv om en del høyrepartier har sagt at dette ikke er veien å gå. Men samtidig er det også viktig det som statsråden signaliserer, at avskrivningsordningen skal opprettholdes.

Statsråd Trond Giske: Det er godt mulig at det med økt kostnadsramme er et gammelt SV-forslag. Jeg tror det nok er vanskelig å finne påplussingsforslag som ikke var SV-forslag på et eller annet tidspunkt. Vi får bare registrere at vi i hvert fall har SVs støtte i forhold til studie-

finansieringsordningen. Vi vet at vi ikke har Høyres, hvis de da ikke har forandret sin politikk på det som de vedtok i forbindelse med Mjøs-utvalget. Vi får håpe at vi har sentrumpartiens støtte til et slikt opplegg, de gikk jo til valg sist på å innføre 40 pst. stipendandel. Det ble ikke så mye av det. Men vi fikk heldigvis et regjeringsskifte, så vi får det kanskje til. Det er viktig at vi bedrer studentenes økonomiske kår, da får vi dem raskere gjennom studiene, da får vi mer kvalifisert arbeidskraft ut i produksjonslivet, og vi tjener antakelig mer enn vi bruker. Dette er en positiv ting både for studentene, for studieinstitusjonene, som får en økt intensitet i studiekvaliteten, og

for samfunnet som kan tjene store verdier, ikke ved institusjonene, men ved at folk kommer ut i arbeid raskere.

Presidenten: Dermed er sak nr. 1 ferdighandsama.

S a k n r . 2

Referat

Presidenten: Det ligg ikkje føre noko referat.

Møtet slutt kl. 13.40.
